

ctif cfi

ACTIVITEITENVERSLAG

Cel voor Financiële
Informatieverwerking **2022**

INHOUDSOPGAVE

I.	VOORWOORD	5
II.	SAMENSTELLING VAN DE CFI	11
III.	HET JAAR 2022 IN ENKELE CIJFERS	13
IV.	TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN VAN GELD EN FINANCIERING VAN TERRORISME	15
1.	Trends op het vlak van witwassen van geld	15
1.1.	Belangrijkste bedreigingen	15
1.2.	Nieuwe technieken	24
1.3.	Internationale trends	28
2.	Trends in terrorismefinanciering	33
V.	INFORMATIESYSTEEM	35
1.	KERNCIJFERS	35
1.1.	Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers	35
1.2.	Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden	35
1.3.	Verzetten door de CFI	36
2.	MELDACTIVITEIT	38
2.1.	Meldingen	38
2.2.	Verzoeken om inlichtingen van buitenlandse meldpunten	39
2.3.	Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten	39
2.4.	Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden	40
3.	INTERNATIONALE SAMENWERKING	41
4.	INFORMATIEVERSTREKKING	43
4.1.	Doormelding aan de gerechtelijke overheden	43
4.2.	Verstrekking van informatie aan administratieve autoriteiten	44
4.3.	Uitwisseling met de toezichhoudende autoriteiten en melder	44
4.4.	Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden	45
5.	CIJFERS EN AANVULLENDE VERDUIDELIJKINGEN	47
5.1.	Aantal meldende onderworpen entiteiten	47
5.2.	Doormeldingen per soort melder	48
5.3.	Aard van de verdachte verrichtingen	49
5.4.	Financiële stromen	50
5.5.	Onderliggende misdrijven	51

I. VOORWOORD

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

De heer Philippe de KOSTER

Na een recordtoename van het aantal ontvangen meldingen door de CFI in 2021 (46.330), is 2022 niet achtergebleven. Een nieuwe drempel is overschreden, vermits de CFI voor het eerst meer dan vijftigduizend meldingen (53.923 om precies te zijn, een stijging van 71 % sedert 2020) heeft gekregen.

Opnieuw ben ik zeer verheugd om al de CFI-medewerkers, verbindingsofficieren en al onze bevoorrechte publieke partners te bedanken voor het werk dat in 2022 is verricht en voor de uitstekende samenwerking, wat ons in staat heeft gesteld het hoofd te bieden aan deze enorme instroom van nieuwe meldingen.

Hoewel de CFI oorspronkelijk primair een gerechtelijk finaliteit had meegekregen, delen we meer en meer informatie met andere partners dan de gerechtelijke autoriteiten (onder meer met de buitenlandse tegenhangers in zowel de Europese Unie als in niet-EU-landen). Door de informatie waarover de CFI beschikt te delen wil de CFI doeltreffender bijdragen aan de bestrijding van witwassen van geld en terrorismefinanciering. De administratieve aanpak van bepaalde vormen van criminaliteit kan doeltreffender zijn dan de strafrechtelijke alleen, vooral omdat de middelen van gerechtelijke en politieke autoriteiten niet oneindig inzetbaar zijn. Deze bevindingen leidden tot de wens om voorrang te geven aan de meest geschikte weg van infodeling.

In 2022 heeft de CFI bijna een derde van de informatie die haar werd verstrekt door onderworpen entiteiten, buitenlandse financiële inlichtingeneenheden en bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 79 van de wet van 18/09/2017¹, gedeeld zoals voorzien door de wet. 1.257 nieuwe zaken en 1.593 aanvullende rapporten werden doorgestuurd naar de gerechtelijke autoriteiten. 386 doormeldingen van dossiers aan de procureurs des Koning leidden tot de overmaking van kopieën van de verslagen aan de arbeidsauditeurs². 11.154 *Cross Border Reports*³ en 323 *Cross Border Disseminations* werden gedeeld⁴ met andere Europese meldpunten omdat verrichtingen en/of daarmee verband houdende feiten doeltreffender konden worden geanalyseerd en onderzocht door onze Europese tegenhangers. 1.194 mededelingen van informatie werden ook verzonden naar de administratieve diensten van de staat (CAF⁵, SIOD⁶, FOD Economie, Inlichtingendiensten, enz.) en aan de toezichthoudende autoriteiten (NBB, FSMA,...)⁷. De informatie tenslotte die niet kon worden gedeeld, vormt een essentiële basis voor zowel operationele als strategische analyse binnen de CFI.

De CFI verstrekt dus ook informatie aan het CAF wanneer het dossier dat aan de gerechtelijke autoriteiten wordt doorgemeld, betrekking heeft op het witwassen van geld dat voortvloeit uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude (artikel 83 van de wet). Deze samenwerking is de afgelopen jaren intenser geworden en heeft uitstekende resultaten opgeleverd.

¹ Wet betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en de beperking van het gebruik van contanten, beschikbaar op de website van de CTIF (www.ctif-cfi.be).

² Om de synergiën tussen de parketten en de arbeidsauditoraten en de toepassing van circulaire COL 13/2005 van het College van procureurs-generaal over de uitwisseling van informatie tussen de parketten en de auditoraten en sociale inspectiediensten te vergemakkelijken (https://www.om-mp.be/sites/default/files/u1/col_13-2005.pdf).

³ XBR en XBD - Zie blz. 45 voor meer details.

⁴ Overeenkomstig de vierde richtlijn zendt de CFI, wanneer zij een melding van verdachte transacties betreffende een ander land ontvangt, alle relevante informatie in de melding door aan de financiële inlichtingeneenheid (FIU) van het betrokken land. Deze mededelingen komen echter niet in de plaats van de huidige procedure voor het spontaan en op verzoek uitwisselen van informatie.

⁵ Dienst Coördinatie Anti-Fraude bij de BBI van de Federale Overheidsdienst Financiën

⁶ Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst

⁷ Respectievelijk in toepassing van de artikelen 83 en 121 van de wet van 18 september 2017

Daarom heb ik de heer Hans D'Hondt, voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën, gevraagd bij te dragen aan het voorwoord van het jaarverslag 2022. Ik dank hem voor het aanvaarden van mijn uitnodiging.

Witwaspraktijken en terrorismefinanciering veranderen voortdurend. Criminele en terroristische kringen passen zich aan en proberen voortdurend bestaande anti-witwas en anti-financiering van terrorismeregels te omzeilen door nieuwe witwastechnieken te ontwikkelen. De opkomst op de markt van nieuwe financiële spelers, van (nog) niet gereguleerd over niet volledig gereguleerd tot volledig gereguleerd, opent nieuwe kansen voor de criminelen. De tussenkomst van professionele witwassers bemoeilijkt ook het werk van de autoriteiten.

Om het witwassen van geld en de financiering van terrorisme nog doeltreffender te bestrijden, is het vandaag de dag belangrijk om over doeltreffende IT-instrumenten te beschikken. Daarom heeft de CFI ervoor gekozen om goAML te gebruiken, een IT-instrument dat veel voordelen biedt voor financiële inlichtingeneenheden en tegelijkertijd ook toelaat dat onderworpen entiteiten kunnen evolueren inzake meldplicht. De activering van goAML is gepland voor de laatste maanden van 2023.

In 2023 viert de CFI ook haar dertigjarig bestaan! Dertig jaar in dienst van de strijd tegen het witwassen van geld (en later ook tegen de financiering van terrorisme)!

Zonder al te veel risico kan ik u verzekeren dat de CFI nog steeds voldoende energie en motivatie heeft om ook de vele uitdagingen aan te gaan die zij de komende 30 jaar op haar pad zal tegenkomen!

Ik wens u veel plezier bij het lezen.

Philippe de KOSTER
Voorzitter van de CFI

VORWORT DES PRÄSIDENTEN DER FINANZINFORMATIONSVERRARBEITUNGSSTELLE

Herr Philippe de KOSTER

Nach einem Rekordanstieg der bei der CTIF im Jahr 2021 eingegangenen Meldungen (46.330) bleibt 2022 im Trend. Eine neue Schwelle wurde 2022 erreicht, nämlich die der 50.000 Meldungen (53.923 Meldungen gingen ein, was einem Anstieg um 71 % innerhalb von zwei Jahren entspricht).

Es freut mich wieder sehr, allen Mitarbeitenden der CTIF, den Verbindungsbeamten und allen unseren bevorzugten öffentlichen Partnern für die geleistete Arbeit und die hervorragende Zusammenarbeit im Laufe des Jahres 2022 zu danken, welche es ermöglicht hat, diesen massiven Zustrom neuer Meldungen zu bewältigen.

Obwohl die CTIF ursprünglich einen hauptsächlich gerichtlichen Zweck hatte, übermittelt sie heute Informationen an andere Partner als an die Justizbehörden (u. a. an ausländische Amtskollegen sowohl in der EU als auch in Nicht-EU-Staaten) ('Übermittlung nach aussen'). Durch die Übermittlung ihrer Informationen will die CTIF einen noch wirksameren Beitrag zur Bekämpfung von Geldwäsche und Terrorismusfinanzierung leisten. Für bestimmte Formen der Kriminalität kann der administrative Ansatz wirksamer sein als der bloße strafrechtliche Ansatz, zumal die Mittel der Justiz- und Polizeibehörden nicht unendlich erweiterbar sind. Diese Feststellungen haben dazu geführt, dass die Wahl des am besten geeigneten Weges entwickelt und bevorzugt wird.

Im Jahr 2022 hat die CTIF fast ein Drittel der Informationen nach aussen übermittelt, die ihr von den Verpflichteten, den ausländischen zentralen Meldestellen und den in Artikel 79 des Gesetzes vom 18/09/2017⁸ genannten zuständigen Behörden übermittelt wurden. 1.257 neue Fälle und 1.593 zusätzliche Berichte wurden den Justizbehörden übermittelt. 386 Aktenübertragungen an die Prokuratoren des Königs führten zur Übermittlung von Kopien von Untersuchungsberichten an die Arbeitsauditorate⁹. 11.154 *Cross Border Reports* und 323 *Cross Border Dissemination*¹⁰ wurden europäischen Kollegen übermittel¹¹, da die damit verbundenen Transaktionen und/oder Fakten von diesen effizienter analysiert und untersucht werden konnten. 1.194 Informationsmitteilungen wurden auch an die staatlichen Verwaltungsstellen (CAF¹², SIRS¹³, SPF Wirtschaft, Nachrichtendienste usw.) und an die Aufsichtsbehörden (BNB, FSMA,...)¹⁴ gerichtet. Informationen, die nicht nach aussen übermittelt werden konnten, bilden eine wesentliche Informationsbasis, die sowohl für operative als auch für strategische Analyse verwendet wird.

Die CTIF teilt dem CAF Informationen mit, wenn die von ihr den Justizbehörden übermittelte Akte sich auf Geldwäsche aus Straftaten bezieht, die Auswirkungen auf schwere, organisierte oder nicht organisierte, Steuerhinterziehung haben können (Artikel 83 des Gesetzes). Diese Zusammenarbeit wurde in den letzten Jahren intensiviert und liefert hervorragende Ergebnis

⁸ Gesetz zur Verhinderung von Geldwäsche und Terrorismusfinanzierung und zur Beschränkung der Verwendung von Bargeld, abrufbar auf der Website der CTIF (www.ctif-cfi.be)

⁹ Zur Erleichterung von Synergien zwischen den Staatsanwaltschaften und Arbeitsaudits und der Umsetzung des Rundschreibens COL 13/2005 des Kollegiums der Generalstaatsanwälte über den Informationsaustausch zwischen Staatsanwaltschaften und Auditoren und Sozialaufsichtsbehörden (https://www.om-mp.be/sites/default/files/u1/col_13-2005.pdf)

¹⁰ XBR und XBD - Siehe Seite 45 für weitere Details.

¹¹ Gemäß der 4. Richtlinie übermittelt die CTIF, wenn sie mit einer Verdachtsmeldung in Bezug auf ein anderes Land befasst ist, der Finanzinformationsstelle des betreffenden Landes alle relevanten Informationen, die in der Meldung enthalten sind. Diese Mitteilungen ersetzen jedoch nicht das derzeitige Verfahren für den Informationsaustausch auf Anfrage und spontan.

¹² Anti-Fraude-Koordinationsdienst des FÖD Finanzen

¹³ Informations- und Sozialforschungsdienst

¹⁴ Gemäß den Artikeln 83 und 121 des Gesetzes vom 18 September 2017

Aus diesem Grund habe ich Herrn Hans D'Hondt, Vorstandsvorsitzenden des FÖD Finanzen, gebeten, zum Vorwort zum Jahresbericht 2022 beizutragen. Ich danke ihm für die Annahme meiner Einladung.

Geldwäsche und Terrorismusfinanzierung sind Phänomene, die sich ständig verändern. Kriminelle und terroristische Kreise passen sich an und versuchen ständig, bestehende LBC-Systeme zu umgehen, indem sie neue Geldwäschetechniken entwickeln. Das Erscheinen neuer, noch nicht regulierter, oder nicht vollständig oder vollkommen regulierter Finanzakteure auf dem Markt eröffnet neue kriminelle Möglichkeiten. Auch der Einsatz von Geldwäschefachleuten erschwert die Arbeit der Behörden.

Um Geldwäsche und Terrorismusfinanzierung noch wirksamer zu bekämpfen, ist es heute wichtig, leistungsfähige IT-Instrumente zu entwickeln. Aus diesem Grund hat sich das CTIF dafür entschieden, goAML zu verwenden, ein IT-Instrument, das den zentralen Meldestellen viele Vorteile bietet und gleichzeitig den Verpflichteten Fortschritte ermöglicht. Die Inbetriebnahme ist für die letzten Monate des Jahres 2023 geplant.

Erinnern wir schliesslich daran, dass die CTIF dieses Jahr ihr 30-jähriges Bestehen feiert! 30 Jahre im Dienste der Bekämpfung der Geldwäsche (und später auch der Bekämpfung Terrorismusfinanzierung)!

Ohne zu viele Risiken einzugehen, kann ich Ihnen versichern, dass die CTIF immer noch über genügend Energie und Motivation verfügt, um in den nächsten 30 Jahren die vielen Herausforderungen zu bewältigen, die sich auf ihrem Weg ergeben werden.

Ich wünsche Ihnen eine angenehme Lektüre.

Philippe de KOSTER
Präsident der CTIF

INLEIDING DOOR DE VOORZITTER VAN HET DIRECTIECOMITÉ VAN FOD FINANCIËN

De heer HANS D'HONDT

De financiële wereld verandert voortdurend, nieuwe geldvormen en operatoren verschijnen op de markt, verrichtingen worden gedematerialiseerd en worden uitgevoerd in luttele seconden zonder menselijke tussenkomst. De meeste van deze verrichtingen worden uitgevoerd in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, maar deze technologieën worden ook misbruikt voor het witwassen van geld en fiscale fraude.

De opeenvolging van gebeurtenissen sedert 2020 heeft aangetoond dat overheidsinterventie belangrijk is om burgers en bedrijven in hun dagelijks leven en economische activiteit te ondersteunen. Fiscale fraude ondermijnt zonder twijfel het fundamentele beginsel van gelijkheid van burgers ten aanzien van belastingen en leidt tot concurrentievervalsing ten nadele van particulieren en bedrijven die zich wel aan de wetgeving houden. Dit vormt een reële bedreiging voor het sociale en economische weefsel van België.

Financiële criminaliteit genereert aanzienlijke bedragen die worden witgewassen via legale ondernemingen of overgeschreven naar *offshore* rechtsgebieden. Het witwassen van geld, waarbij criminele opbrengsten opnieuw in het economische circuit worden ingebracht om hun illegale oorsprong te verbergen, heeft een zeer grote impact op de financiële markten.

In casu wil ik erop wijzen dat een doeltreffende bestrijding van fiscale fraude en witwassen een dringende noodzaak is!

Deze fraudeurs en criminelen structureren en organiseren zich meer en meer waardoor een gestructureerde en gecoördineerde aanpak de absolute voorwaarde is om deze plaag efficiënt te bestrijden.

Al vele jaren bestaan er synergiën om te zorgen voor een effectieve en efficiënte samenwerking tussen de FOD Financiën en de CFI. Eén van deze synergiën is het samenwerkingsprotocol tussen de CAF en de CFI om de uitwisseling en het gebruik van fiscale data te optimaliseren.

Om de samenwerking en de relaties tussen CFI en FOD Financiën nog te versterken, werd bovendien de Administrateur-generaal van de BBI benoemd tot lid van de CFI.

De Belgische politieke en administratieve autoriteiten zijn steeds meer betrokken bij de bestrijding van de georganiseerde financiële criminaliteit, met name fiscale fraude en witwassen van geld.

Op voorstel van de minister van Financiën, belast met de coördinatie van de fraudebestrijding, werd het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude opgericht. Het brengt administraties, directies en instellingen samen die betrokken zijn bij de bestrijding van fraude, sommige procureurs-generaal alsook de federale procureur.

De FOD Financiën en de CFI zetten er hun uitstekende samenwerking voort.

Hans D'HONDT
Voorzitter van het Directiecomité van FOD Financiën

II. SAMENSTELLING VAN DE CFI

Voorzitter:	Dhr. Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr. Fons BORGINON
Plaatsvervangende voorzitters:	Dhr. Christophe REINESON Dhr. Bart VAN HULST
Leden :	Mevr. Chantal DE CAT Dhr. Jean-François VANDERMEULEN Dhr. Philippe GARZANITI Dhr. Benoit WOLTER
Secretaris-generaal :	Dhr. Kris MESKENS

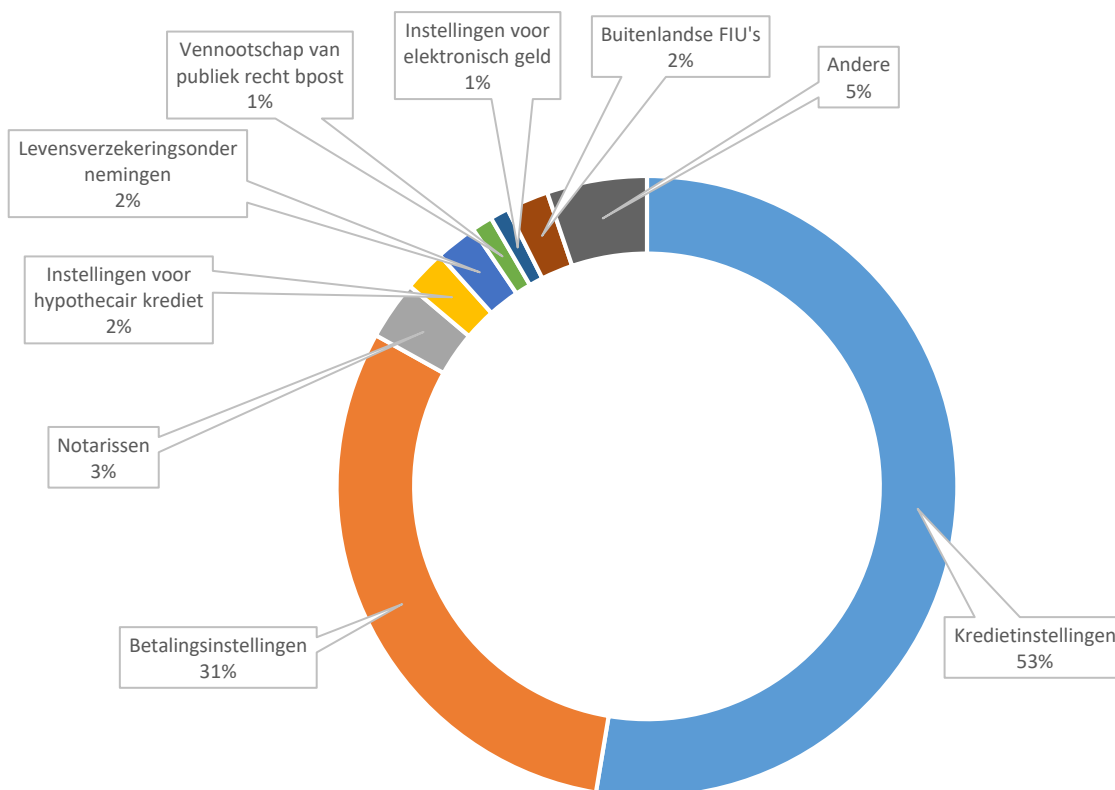
III. HET JAAR 2022 IN ENKELE CIJFERS

De CFI heeft als opdracht meldingen van verdachte verrichtingen/feiten te ontvangen van onderworpen entiteiten vermeld in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten¹⁵, van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat.

De CFI ontving in 2022 in totaal 53.923 mededelingen van informatie (meldingen van verdachte verrichtingen/feiten, informatie van buitenlandse tegenhangers en diensten van de Staat) die werden gegroepeerd in 42.970 nieuwe zaken en 10.953 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

2022	
<i>Totaal aantal</i>	53.923
<i>Nieuwe zaken</i>	42.970
<i>Aanvullende informatie</i>	10.953

Het merendeel van de meldingen van vermoedens is afkomstig van kredietinstellingen en van betalingsinstellingen.

¹⁵ Hierna de wet van 18 september 2017. Belgisch Staatsblad van 6 oktober 2017 - Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be) Stukken: 54-2566.

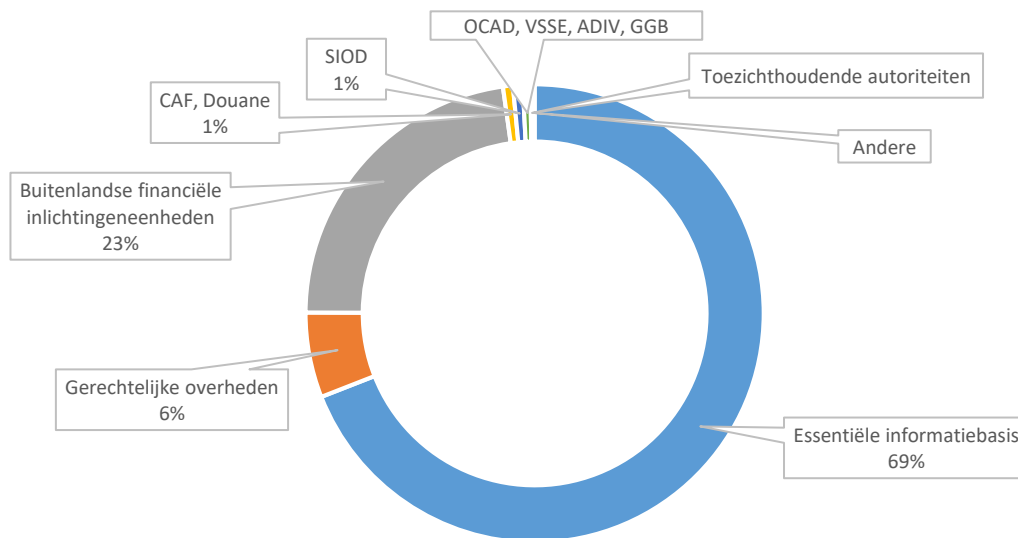
De inhoud van een groot deel van de meldingen (23%), voornamelijk ontvangen van betalingsinstellingen die in België erkend zijn voor het vrij verrichten van diensten in de Europese Unie, wordt sinds 2021 geëxternaliseerd naar buitenlandse tegenhangers van de CFI (automatische uitwisseling, spontane uitwisseling en uitwisseling op verzoek).

De overige ontvangen meldingen en informatie worden geanalyseerd en verrijkt en indien er ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme of financiering van proliferatie van massavernietigingswapens bestaan, dan meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden (6%).

De CFI is ook verplicht informatie te delen met andere bevoegde autoriteiten¹⁶ op nationaal niveau, met de burgerlijke en militaire Belgische inlichtingendiensten, met het OCAD en met de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten.

De CFI brengt overigens ook stelselmatig het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer tegoeden van beduidende waarde, van welke aard ook, beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming¹⁷.

De ontvangen informatie die niet kan worden geëxternaliseerd gaat echter niet verloren, deze informatie vormt immers een essentiële informatiebasis, die beschikbaar is voor strategische analyse, maar ook mocht nieuwe relevante informatie (nieuwe financiële informatie, politie-informatie, nieuwe gerechtelijke onderzoeken,...) het mogelijk maken om later een verband met witwassen van geld of financiering van terrorisme te leggen.

Een gedetailleerd overzicht van de statistieken 2022 wordt opgenomen in deel V.

¹⁶ De Dienst Coördinatie Anti-Fraude (CAF) van de FOD Financiën wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van misdrijven waarvoor de Algemene Administratie van de Douane de strafvordering uitoefent, de toezichthoudende autoriteiten van onderworpen entiteiten en de FOD Economie wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld voortkomend uit een misdrijf waarvoor deze autoriteiten een opsporingsbevoegdheid hebben, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake sociale fraude, de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensensmokkel, mensenhandel of sociale fraude en de Algemene Administratie van de Thesaurie wanneer de CFI nuttige informatie heeft voor deze autoriteit op het gebied van het bevroeren van tegoeden of het toezicht op de naleving van embargomaatregelen.

¹⁷ Zie pagina 36 voor meer details.

IV. Trends op het vlak van witwassen van geld en financiering van terrorisme

1. Trends op het vlak van witwassen van geld

1.1. Belangrijkste bedreigingen

1.1.1. Drugshandel: interactie van polycriminele netwerken

Het voorbije jaar is de problematiek van de drughandel in België in bijna al zijn facetten sterk op de voorgrond getreden. De cijfers wat betreft inbeslagname hebben in 2022 net als de voorbije jaren opnieuw records gebroken en ook het druggelateerde geweld was zeer zichtbaar, met de poging tot ontvoering van de minister van Justitie als één van de meest opvallende feiten. Tegelijkertijd voerden de politiediensten een aantal operaties uit die leidden tot honderden gerechtelijke arrestaties van leden van deze criminele organisaties.

In tegenstelling tot de drughandel en het geweld dat ermee gepaard gaat, zijn de financiële stromen die schuilgaan achter de handel veel minder zichtbaar. Afgaande op de inbeslagnames gaat het nochtans om gigantische bedragen, die deels ook in ons land circuleren. De meldingen die de CFI ontvangt en die onmiddellijk in verband te brengen zijn met drughandel hebben meestal betrekking op lokale dealers of uithalers¹⁸ die in de kijker lopen wegens onverklaarbare cashstortingen. De bedragen in deze dossiers blijven echter eerder beperkt. De omzet die de handelszaken genereren laat over het algemeen niet toe om grote bedragen wit te wassen. Het lijkt de criminelen eerder te gaan om het creëren van een schijnbaar wettelijke façade, om een prominente aanwezigheid en een rijkelijke levensstijl te verantwoorden binnen de lokale gemeenschap. Het doel van de investeringen in handelszaken is dus meer het witwassen van een imago dan van werkelijke grootschalige inkomsten uit de drughandel. Toch is het belangrijk om te blijven inzetten op de aanpak van deze vorm van witwassen, ook al zijn de bedragen kleiner. De zichtbare aanwezigheid van druggeld heeft immers een sterk maatschappij-ontwrichtende karakter en geeft de indruk dat criminaliteit loont.

De infiltratie van juridische structuren door het witwassen van geld blijft een van de belangrijkste bedreigingen van criminele organisaties die actief zijn op het gebied van drughandel. Deze criminele organisaties worden gekenmerkt door een hoge mate van flexibiliteit en mobiliteit, hun vermogen om internationaal op te treden en waar nodig samen te werken om de kosten te verlagen en de winst te maximaliseren. Verschillende maffia-achtige groepen zijn betrokken bij Belgische criminele markten. Uit politie-informatie blijkt dat georganiseerde criminele groepen, met name Italiaans en Albanees sprekende, actief zijn in de drughandel in België. Om hier bijzondere aandacht aan te besteden, heeft de CFI haar betrekkingen met de betrokken politiediensten versterkt.

De kopstukken van de georganiseerde misdaad met drughandel als meest lucratieve activiteit bevinden zich overwegend in het buitenland. De opbrengsten die zij als organisatoren binnenhalen zijn vele malen groter dan wat er op lokaal niveau verdiend wordt. Bij het onderzoek naar het witwassen van deze geldstromen wordt de rol die de “professionele witwasnetwerken”¹⁹ spelen steeds duidelijker.

Net zoals in de legale economie bepaalde gespecialiseerde bedrijfsprocessen via “outsourcing” in handen gegeven worden van een professionele dienstverlener, zo worden ook de inkomsten uit de grootschalige drughandel witgewassen door netwerken die los staan van de handel zelf.

Eén van de redenen voor deze evolutie is waarschijnlijk het feit dat de inkomsten uit drughandel in België de laatste jaren zodanig toegenomen zijn dat een professionalisering van het witwassen zich opdrong. Tien jaar geleden fungeerden de Belgische organisaties louter als “uithaler” van de cocaïne uit containers

¹⁸ Personen die in opdracht van criminelen drugs uit containers halen of verplaatsen.

¹⁹ Zie hieronder 1.2.1. Professionele witwassers.

in de Antwerpse haven, en ging het grootste deel van de inkomsten naar de Nederlandse organisatoren. Omdat de Belgische uithalers betaald werden in natura en een deel van de cocaïne op de markt brachten, groeiden ze geleidelijk aan uit tot grote spelers die zelf transporten organiseerden. De inkomsten groeiden navenant en konden niet meer volledig eigenhandig en lokaal witgewassen worden. Vandaar dat de CFI naast de kleinere dossiers waarin sprake is van het witwassen van drugsgeld via handelszaken of immobiliën ook steeds meer banden vaststelt met de professionele witwasnetwerken, die aanvankelijk bekend stonden als “Braziliaanse netwerken”.

Reeds jaren behandelde de CFI dossiers van netwerken die meerdere tientallen miljoenen lieten circuleren via vennootschapsstructuren, en het vermoeden bestond al langer dat dit geld niet enkel de opbrengst was van zwartwerk of andere vormen van sociale fraude. Daarvoor waren de bedragen gewoon te groot, en bovendien bleek tijdens de lockdown in volle coronaperiode dat de geldstromen gewoon doorliepen, ook al waren de activiteiten in de gevoelige sectoren als bouw en reiniging bijna volledig stilgelegd.

Informatie uit het grootschalige onderzoek naar de gebruikers van het geëncrypteerd communicatiesysteem aangeboden door het Canadese bedrijf SKY ECC heeft deze veronderstelde band tussen drughandel en de professionele witwasnetwerken duidelijk bevestigd.

Bij het witwassen van het drugsgeld maken de netwerken gebruik van het principe van “compensatie”: ze laten cash uit de drughandel rechtstreeks doorstromen naar zwartwerk in de bouw- of schoonmaaksector, zodat het risico op detectie bij het inbrengen van de cash in het banksysteem zoveel mogelijk vermeden wordt. De opbrengsten uit de drughandel zijn echter dermate groot dat de omvang van de illegale arbeid niet volstaat om de cashstroom volledig te absorberen. De witwasnetwerken maken gebruik van een kluwen aan vennootschappen, waarvan de talrijke en verspreide bankrekeningen eveneens gebruikt worden om cashgeld op te storten. Het gebruik van illegale arbeid in het witwasproces impliceert sociale fraude, en aangezien deze bedrijven zelden voldoen aan alle fiscale verplichtingen kan eveneens gesproken worden van ernstige fiscale fraude. Door het gestructureerd karakter van het witwasproces kunnen deze organisaties beschouwd worden als georganiseerde misdaad, waarbij ze bij het witwassen van drugsgeld eveneens sociale en fiscale fraude plegen.

Typologische studie: drughandel en professionele witwassers

De heer X, woonachtig in België, heeft onlangs onderneming A opgericht en verschillende rekeningen geopend bij neo-banken. Kijkend naar de instroom op de rekeningen van bedrijf A, kan worden vastgesteld dat alle klanten overeenkomen met het profiel van de “Braziliaanse sector” shell-bedrijven. Gezien de terugkerende *modus operandi* van deze structuren en het gebrek aan economische logica, zijn er sterke vermoedens dat deze transacties worden uitgevoerd op basis van valse facturering in ruil voor levering in contanten.

Uit het onderzoek van de uitgaande stromen van de rekeningen blijkt dat zij worden overgeschreven naar verschillende ondernemingen die in dezelfde sector actief zijn, namelijk de handel in schepen. Verschillende van deze ondernemingen kende de CFI reeds als tegenpartijen op rekeningen van ondernemingen die door de CFI reeds werden doorgemeld. De ondernemingen hebben het profiel van professionele witwassers, die via het banksysteem witwasdiensten aanbieden namens derden die contant geld willen witwassen en zelf op de achtergrond blijven. In dit verband wordt gebruik gemaakt van de techniek van compensatie.

Uit bronnen van de politie blijkt dat criminele organisaties die actief zijn op het gebied van drughandel *speedboten* hadden gehuurd van een van de begunstigde bedrijven om verdovende middelen te vervoeren.

X treedt ook op als tegenhanger bij transacties die het voorwerp zijn van andere CFI dossiers met betrekking tot de illegale drughandel.

Uit al deze elementen blijkt dat Mr. X lid is van een criminele organisatie die actief is in de illegale handel in verdovende middelen. Het creëren van een stroom van valse rekeningen in ruil voor contant geld waarbij X bedrijf A gebruikt als tussenpersoon tussen, enerzijds, bedrijven die behoren tot de Braziliaanse netwerken, in de vraag naar contant geld en, anderzijds criminelen die actief zijn in de drughandel in de vraag naar geld op rekening. Deze fondsen zouden dan vervolgens zijn gebruikt voor de aankoop of huur van *speedboten* die worden gebruikt om de drugvervoer te vergemakkelijken.

Niet enkel bij het witwassen van druggeld als afgescheiden activiteit is er sprake van een combinatie van onderliggende misdrijven, ook de organisaties die zich bezighouden met de drughandel zelf kunnen dikwijls als polycrimineel beschouwd worden. Hierbij is corruptie één van de belangrijkste misdrijven dat gekoppeld wordt aan drughandel en vormt het tevens een grote bedreiging voor de rechtsstaat. In de dossiers van de CFI en uit informatie van de politie blijkt dat niet enkel het havenpersoneel kwetsbaar is, maar dat ook advocaten, zaakvoerders van logistieke- en transportbedrijven, douaniers en politieagenten risico lopen om gerekruteerd te worden in de drughandel. De verdachte verrichtingen zijn in deze dossiers meestal te herleiden tot onverklaarbare cashstortingen op de rekeningen.

Tot slot werd in de dossiers inzake drughandel in een aantal gevallen ook een band vastgesteld met het gokcircuit, zowel online als in de Belgische casino's. Het is echter niet altijd eenvoudig om het onderscheid te maken tussen een gewone gokactiviteit, weliswaar voor grote bedragen en (een poging tot) het witwassen van geld. In één dossier werd in een casino een zeer groot aantal voorafbetaalde debetcards gebruikt, die vermoedelijk aangekocht werden met geld afkomstig uit de drughandel.

De bedragen die vastgesteld werden in dossiers waarin druggeld witgewassen werd via immobiliën, handelszaken of gokactiviteiten zijn echter niet van dezelfde orde als de sommen die circuleren binnen de professionele witwasnetwerken. Het is dan ook duidelijk dat - in het kader van een risico-gebaseerde aanpak - vooral naar de professionele witwasnetwerken moet gekeken worden om de miljarden aan opbrengsten te detecteren die jaarlijks in België gegenereerd worden door de invoer van cocaïne via de Antwerpse haven en de drughandel in het algemeen.

1.1.2. Ernstige en georganiseerde fiscale fraude : belang van de betrokken bedragen

Vaststellingen doorgemelde dossiers

De CFI behandelde in 2022 opnieuw een groot aantal witwasdossiers met een fiscale component. Ook de bedragen in deze dossiers zijn zeer hoog. Meer dan de helft van het totale bedrag aan witwassen dat in 2022 doorgemeld werd aan de parketten had betrekking op dossiers met ernstige fiscale fraude.

Het hoge aantal dossiers is deels te verklaren door de circulaire van de Nationale Bank van België van 8 juni 2021, waarin de NBB de banken oproept om de nodige waakzaamheid aan de dag te leggen bij de repatriëring van geldmiddelen uit het buitenland en de fiscale regularisatieprocedures die al dan niet volledig toegepast werden op deze fondsen.

De afgelopen jaren hebben banken en vermogensbeheerders, op basis van diverse gebeurtenissen, waaronder de uitvoering van externe controles en de publicatie van deze circulaire, zich ertoe verbonden een aantal meldingen met terugwerkende kracht te doen ("lookback"-transacties). De uitvoering hiervan heeft geleid tot een zeer groot aantal meldingen aan de CFI.

Aangezien deze dossiers soms ver teruggaan in het verleden is het voor de CFI niet altijd eenvoudig uit te maken of bij de repatriëring alle fondsen werden aangegeven en wat de oorsprong is van het geld dat terug komt. Zwitserland en Luxemburg zijn weinig verwonderlijk de belangrijkste landen waaruit kapitaal gerepatriëerd wordt.

Veel van deze gevallen hebben betrekking op niet-aangegeven inkomsten die in het buitenland zijn geplaatst, erfbelastingfraude of niet-aangegeven roerende inkomsten.

Het hoge totale bedrag dat doorgemeld werd aan het parket is het gevolg van enkele zeer grote dossiers waarbij voor tientallen miljoenen EUR verdachte financiële stromen gelinkt aan vooral vastgoedtransacties en internationale vennootschapsstructuren gedetecteerd werden.

Misbruik van maatschappelijke structuren

Bij de onderzoeken naar professionele witwasnetwerken en het witwassen van geld uit georganiseerde misdaad wordt ook steeds een fiscale component vastgesteld, al worden de dossiers niet systematisch onder fiscale noemer doorgemeld aan het parket. De criminele netwerken maken gebruik van vennootschappen die niet voldoen aan hun fiscale verplichtingen en ingezet worden als schakel in een witwassysteem. Ernstige fiscale fraude is daarom in de praktijk dikwijls gekoppeld aan sociale fraude, georganiseerde misdaad en zelfs drughandel.

Zowel wat betreft het gebruik van vennootschappen in professionele witwasnetwerken als in andere fiscale dossiers (BTW-carrousel fraude enz.) is het duidelijk dat het misbruik van maatschappelijke structuren een centrale rol speelt in de witwasmechanismes opgezet door de criminelen.

Om deze misbruiken te voorkomen, is het daarom van essentieel belang goed toezicht te houden op deze structuren en om alle actoren die rechtstreeks van invloed zijn op het leven van bedrijven (notarissen, accountants, domiciliëringsbedrijven, Kruispuntbank van Ondernemingen, register van de vennootschapsrechtbank, enz.) te sensibiliseren.

De mogelijkheden die de afgelopen jaren werden gecreëerd, met name op het gebied van de oprichting van ondernemingen, tekenend voor de wens om het beginsel van de vrijheid om economische activiteiten te ondernemen, te stimuleren en te versterken, mogen niet leiden tot het ongewenste effect van het faciliteren van criminele activiteiten.

Het blijft dus een uitdaging zowel voor de onderworpen entiteiten als voor de CFI en andere onderzoeksdiensten om frauduleuze vennootschappen zo snel mogelijk te detecteren en vooral om op korte termijn snel maatregelen te kunnen nemen om verdere criminele activiteiten te stoppen.

CFI heeft verscheidene initiatieven genomen om de vroegtijdige opsporing van deze structuren, die reeds actief zijn of net opgericht zijn (vroegtijdige waarschuwing) te vergemakkelijken. Een van deze initiatieven is een duidelijke, tijdige en gerichte mededeling aan FOD Financiën wanneer de CFI dergelijke bedrijven detecteert in het kader van de dossiers die zij aan de gerechtelijke autoriteiten doorstuurt.

Meer in het algemeen zijn de uitwisselingen met de diensten van de FOD in 2022 verder geïntensifieerd, met name wat betreft de aanzienlijke toename van de communicatie door de CFI aan de CAF overeenkomstig artikel 83 van de wet van 18/09/2017 (zie statistieken op pagina 42).

Douanefraude CP 42

Een van de fraudes die aan grondslag liggen van de witwasdossiers die in 2022 door de CFI werden doorgemeld valt onder de noemer van fraude in het kader van douaneregeling CP 42. Hoewel het niet altijd met zekerheid kan worden geïdentificeerd, geeft de informatie die de CFI van haar partners ontving in combinatie met de waargenomen modus operandi en de analyse van de CFI zelf aan dat dit soort fraude nog steeds zeer aanwezig is.

Hoewel het fraudemechanisme in het kader van de douaneregeling CP 42 al lang bekend is, blijft het zeer zorgwekkend gezien de omvang van de ontdoken bedragen en de geleden schade, niet alleen op

het niveau van de nationale staten, maar meer in het algemeen voor de EU-begroting, en daarom is het Europees Openbaar Ministerie (EPPO) sinds de oprichting zeer geïnteresseerd in dit type fraude.

Het principe van deze douaneregeling is om de importeur van goederen uit landen buiten de Europese Unie (voornamelijk China) te garanderen dat alleen BTW wordt betaald wanneer de goederen worden verkocht, niet in het land waar de goederen landen en alleen worden doorgevoerd. Via schermvennootschappen, stromannen en fictieve facturatie creëren de criminelen echter patronen die leiden tot het niet betalen van BTW en de verspreiding van ingevoerde goederen naar verschillende bestemmingen waar ze de zwarte verkoopnetwerken zullen voeden.

Een importerend land zoals België, dat met Antwerpen de tweede haven van het Europese vasteland heeft en verschillende grote luchthavens, is daarom bijzonder blootgesteld aan dit soort fraude. Het Belgische financiële systeem wordt uiteraard ook gebruikt voor het uitvoeren van financiële verrichtingen die verband houden met deze fraude en met het witwassen van de opbrengst.

In 2022 heeft de CFI een sterke synergie tot stand gebracht met het EPPO in België om de doeltreffendheid te vergroten bij het opsporen en bestrijden van illegale geldstromen in verband met fraude in het kader van de douaneprocedure CP42. Het sterke internationale netwerk waarover de CFI beschikt, vormt een duidelijke en reële toegevoegde waarde in dit soort analyses om een zo uitgebreid mogelijk beeld te krijgen van de door criminelen ingevoerde patronen.

In 2022 werden verschillende bijeenkomsten georganiseerd tussen de CFI en de Belgische magistraten van het Europees Openbaar Ministerie om de respectieve bevoegdheden van elk van hen toe te lichten, maar ook om over operationele uitwisselingen over specifieke kwesties en zaken te spreken.

In dit verband bezorgt de CFI wanneer een zaak onder haar bevoegdheid valt, het EPPO een kopie van het dossier dat aan het bevoegde plaatselijke openbaar ministerie werd doorgemeld, zodat de twee organen kunnen overleggen over de beste opvolging van de zaak. De CFI heeft in 2022 reeds 29 dossiers ter informatie aan het EPPO meegedeeld.

Evenzo kan de CFI, in het kader van de doormelding van dossiers betreffende het witwassen van geld die het gevolg zijn van dit soort fraude en alle andere gevallen in verband met het witwassen van geld die voortvloeien uit strafbare feiten waarvoor de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen de strafvordering uitoefent, ook een kopie van het onderzoeksrapport aan deze laatste meedelen. Op basis hiervan werden in 2022 regelmatig kopieën van rapporten aan de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen toegezonden.

Dossiers met betrekking tot de verkoop van cryptocurrencies – belastingaspect

In 2022 ontving de CFI ook verschillende meldingen van vermoedens met betrekking tot grote verkoop van cryptocurrencies. De CFI ontdekte dat Belgische investeerders fondsen die in virtuele valutaplatforms waren geïnvesteerd, naar hun bankrekeningen hadden overgeschreven. De gerepatrieerde bedragen kwamen in het algemeen overeen met een deel of geheel van hun initiële investering plus, indien van toepassing, vermogenswinst die op hun investering was gerealiseerd.

Naast de vraag naar de potentieel problematische oorsprong van deze cryptocurrencies, speelt ook de fiscale behandeling van gerealiseerde vermogenswinsten en hun kwalificatie als een mogelijk belastbaar inkomen. Er weze aan herinnerd dat door de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken (Ruling) een lijst werd opgesteld van vragen waarvan de antwoorden een aanduiding geven over de belastingregeling die van toepassing is (niet-belastbare inkomsten, diverse inkomsten of bedrijfsinkomsten) op vermogenswinsten die zijn gerealiseerd bij de verkoop (verkoop, conversie, enz.) van cryptocurrencies²⁰.

²⁰ <https://www.ruling.be/nl/downloads/vragenlijst-cryptomunten>

1.1.3. Sociale fraude: toename van Oost-Europese netwerken

Sinds 2022 wordt de CFI geconfronteerd met een toename in dossiers die verband houden met Oost-Europese netwerken, met name Roemeense. Dit fenomeen moet als volgt worden begrepen: Oost-Europese onderdanen richten vennootschappen naar Belgisch recht op of nemen bestaande vennootschappen over, actief in de bouw-, industriële schoonmaak- of transportsector. De vennootschappen vormen een scherm voor het plegen van strafbare feiten op sociaal (voornamelijk de betaling van zwartwerkers) en fiscaal vlak.

Bedrijfsprofiel en schema van de financiële verrichtingen

De vennootschappen hebben rekeningen bij verschillende banken en dit kan erop wijzen dat het de bedoeling is de verrichtingen van elkaar los te koppelen om zo de grootte ervan verborgen te houden.

Van zodra deze rekeningen worden geopend, bemerken we een explosieve omzet van de verrichtingen die voornamelijk een transit karakter hebben. Langs creditzijde zien we overschrijvingen die betrekking hebben op facturen van diverse bedrijven actief in de bouw, industriële schoonmaak- of transportsector.

De debetverrichtingen zijn voornamelijk cashopnames rechtstreeks van de rekeningen van de vennootschappen dan wel nadat de fondsen eerder werden overgeschreven naar de persoonlijke rekeningen van de bestuurders. Deze fondsen zijn waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk bedoeld om werknemers contant uit te betalen.

Naast de cashopnames zien we ook overschrijvingen naar de rekeningen bij (neo)banken op naam van natuurlijke personen met een adres in België of onder meer in Roemenië. Deze overschrijvingen hebben betrekking op de betaling van lonen of leningen. Ook deze fondsen worden vervolgens in contanten opgenomen.

De rekeningen worden gedurende enkele maanden intensief gebruikt, vervolgens afgesloten en vaak daarna vervangen door nieuwe rekeningen, geopend bij andere financiële instellingen (banken, neo-banken en betalingdienstaanbieders) om de zoektocht naar de verrichtingen troebel te maken.

Uit het onderzoek van deze dossiers blijkt vaak dat de vennootschappen niet als werkgever zijn ingeschreven bij het RSZ. Het onderzoek in het Limosa register laat geen meldingen zien waarin ze als Belgische klanten van buitenlandse bedrijven met gedetacheerd personeel in België worden vermeld. De vennootschappen duiken evenmin op in aangiftes van werk of ze worden daarin vermeld als "ultieme" onderaannemer. De vennootschappen hebben bovendien dikwijls geen actieve partners die in de statuten in het Belgisch Staatsblad staan vermeld. De raadpleging van het register van uiteindelijke begunstigden brengt het bestaan van dergelijke partners evenmin aan het licht.

Bovendien bleek uit de identificatie van verschillende personen die geld ontvingen van de vennootschappen, dat zij niet bij de RSVZ zijn gekend of dat zij dat op zijn minst ten tijde van de verrichtingen niet waren. Tenslotte roept het ontbreken van aangegeven werknemer vragen op gezien de activiteitssector van de vennootschappen en de grootte van de financiële verrichtingen die via de rekeningen verlopen.

Verschiede elementen wijzen er tevens op dat bepaalde vennootschappen zich niet kwijten van al hun fiscale verplichtingen: verschillende vennootschappen waren automatisch uit het BTW-register geschrapt, BTW-aangiftes werden blanco of niet ingediend; de vennootschappen maken het voorwerp uit van een inhoudingsplicht voor sociale of fiscale schulden; discrepanties worden vastgesteld tussen het volume van de verrichtingen op de rekeningen en de bedragen die zijn opgenomen in de btw-aangiftes voor eenzelfde periode; zij zijn niet aan BTW-plicht onderworpen, terwijl er verrichtingen worden vastgesteld die betrekking hebben op facturen en diensten waarop duidelijk wel BTW van toepassing is.

Uit de analyse van de rekeningen van de betrokken vennootschappen blijken regelmatig betalingen ten gunste van notarissen of het Belgische Staatsblad. Deze betalingen verwijzen naar ondernemingsnummers van vennootschappen die worden opgericht of overgenomen. Het vermoeden bestaat dat ook deze vennootschappen deel zouden uitmaken van hetzelfde witwasnetwerk en in de toekomst ingeschakeld zullen worden voor illegale doeleinden.

Financiële instellingen zouden meer aandacht moeten besteden aan betalingen aan het Belgische Staatsblad of aan notarissen wanneer deze betalingen worden verricht voor nieuwe ondernemingen, maar wel vanaf rekeningen van derden, vennootschappen zonder een officiële band met de vennootschappen of vanaf de rekeningen van natuurlijke personen - derden die de facto de bestuurders zijn van lege schermvennootschappen.

De CFI vestigt ook de aandacht op het bestaan van de onlinetool "Check inhoudingsplicht"²¹ waarmee in real time kan worden nagegaan of een onderneming, met name actief in de bouwsector en de industriële reiniging, het voorwerp uitmaakt van een inhoudingsplicht ten aanzien van de RSZ of de FOD Financiën.

Ten slotte moeten notarissen vanwege hun tussenkomst bij de oprichting van vennootschappen bijzonder waakzaam zijn voor het opzetten of het gebruik van vennootschappen voor criminele activiteiten en/of het witwassen van de opbrengsten van criminele activiteiten.

Deze waakzaamheid is ook vereist voor de dienstverleners aan vennootschappen, met name in het kader van het verlenen van domiciliëring. Uit het onderzoek van de dossiers blijkt immers regelmatig dat de betrokken vennootschappen hun zetel in een zakencentrum hebben gevestigd. Hoewel de domiciliëring van ondernemingen in zakencentra noch illegaal²² noch onwettig is, stelt deze praktijk toch problemen in het licht van de sectoren waarin de ondernemingen actief zijn.

Meer complexe witwascircuits

Hoewel de opgerichte bedrijfsstructuren voornamelijk gericht zijn op het plegen van sociale fraude en het witwassen van geld, laten verschillende dossiers toch complexere circuits zien die met name betrekking hebben op financiële verrichtingen in verband met het compensatiemechanisme alsook op TBML.

Langs debetzijde op de rekeningen van verschillende vennootschappen zien we overschrijvingen naar buitenlandse ondernemingen actief in andere activiteitsectoren. Gezien het uiteenlopend karakter van deze sectoren moeten vragen worden gesteld naar de economische werkelijkheid van deze verrichtingen. De overschrijvingen gaan dikwijls vergezeld van ontwijkende mededelingen met betrekking tot de aankoop van goederen of de betaling van facturen. Het is waarschijnlijk dat dergelijke verrichtingen minstens gedeeltelijk deel uitmaken van een witwasschema middels compensatie.

Bovendien kunnen banden met TBML (trade based money laundering) worden vastgesteld, met name met betrekking tot China, maar ook met EU-landen. In verschillende dossiers zien we overschrijvingen naar groothandelszaken voor de aankoop van goederen (met name dranken). De compensatieschema's lijken zich dus te vermengen met praktijken van TBML waarbij de goederen vervolgens kunnen worden ingevoerd voor wederverkoop.

De hierboven beschreven kenmerken wijzen erop dat witwascircuits die werden geïdentificeerd in verband met Oost-Europese netwerken alles hebben om zeer aantrekkelijk te zijn voor en aangeboden te worden aan organisaties betrokken bij diverse criminele activiteiten, zoals eerder waargenomen in de Braziliaanse netwerken. We zien nu al een vermenigvuldiging van het aantal vennootschapsstructuren en -rekeningen alsook een toename van de betrokken bedragen.

²¹ <https://www.checkinhoudingsplicht.be>

²² Bruxelles (11e chambre), 12/09/2018, Rev. dr. pén. entr., 2019/2, p. 125.

1.1.4. Corruptie : analyse van financiële stromen op nationaal en internationaal niveau

Vaststellingen in doorgemelde dossiers

De behandeling van meldingen waarin mogelijk sprake is van witwassen van geld uit corruptie en verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen, vormde ook in 2022 één van de prioriteiten van de CFI.

De analyse van die meldingen heeft geleid tot de doormelding van vijftienvintig nieuwe dossiers aan de gerechtelijke overheden waarbij corruptie of verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen als voornaamste onderliggend misdrijf van witwassen werd aangeduid.

Dat cijfer lag de voorbije tien jaar nooit eerder zo hoog. Een verklaring hiervoor is te vinden in het grote aandeel dossiers inzake betrokkenen die met internationale journalistieke onderzoeken naar grootschalige verduistering van overheidsmiddelen in verband konden worden gebracht.

Hoewel in één dossier een Belgische onderworpen entiteit centraal stond, had het merendeel van de doorgemelde dossiers ofwel betrekking op buitenlandse personen die in hun land van oorsprong een prominente publieke functie uitoefenden (politiek, gerechtelijk of administratief), familieleden van die politiek prominente personen (PEP) en personen uit hun entourage, ofwel op buiten- en binnenlandse ondernemingen uit de private sector. Een aantal van die ondernemingen was actief in economische sectoren die veelal met een hoger risico op corruptie worden geassocieerd (energie, farmacie, bouw).

De meeste witwasverrichtingen verliepen via kredietinstellingen. Die verrichtingen bestonden in veel gevallen uit internationale overschrijvingen, waarbij ook handig gebruik werd gemaakt van de complexiteit van grensoverschrijdend betalingsverkeer.

Een deel van de geldstromen naar België was afkomstig van rekeningen in landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. Andere tegoeden werden dan weer vanaf private banking rekeningen op naam van natuurlijke personen of schermvennootschappen in financiële centra in Europa naar België overgeschreven.

In diverse dossiers inzake corruptie werden verrichtingen in contanten waargenomen. Dat is geen ongebruikelijk gegeven. Zoals bekend, is het doel van dergelijke transacties om de herkomst of bestemming van het geld te verdoezelen. Zo bestonden in een paar gevallen ernstige aanwijzingen dat geld dat in contanten werd opgenomen, werd gebruikt voor het betalen van steekpenningen voor het behalen van zakelijk gewin in België of het buitenland of voor het omkopen van politici of medewerkers binnen de publieke sector in ruil voor politieke invloed of de afgifte van officiële documenten (actieve private of openbare omkoping²³).

Uit een paar dossiers is naar voren gekomen dat corruptie onderdeel is van de strategie van georganiseerde criminele groepen²⁴.

Het aanwenden van corruptie door criminele organisaties is zeker geen nieuw gegeven, maar vormt wel een steeds aan belang toenemend aandachtspunt dat bijzonder verontrustend is voor onze democratische samenleving. Signalen die wijzen op pogingen tot of feiten van corruptie ten opzichte van personen die de Staat vertegenwoordigen (politie, ambtenaren,...) maar ook ten opzichte van mensen

²³ In België wordt zowel actieve en passieve private omkoping als actieve en passieve openbare omkoping strafbaar gesteld. Ook de omkoping van buitenlandse ambtenaren wordt strafbaar gesteld. De strafrechtelijke definitie zit vervat in de artikelen 246-252 en de artikelen 504bis en 504ter van het Strafwetboek.

²⁴ Dat bleek reeds uit de door Europol uitgevoerde EU-dreigingsevaluaties van de zware en georganiseerde criminaliteit (zie onder andere Europol (2021), European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime, Publications Office of the European Union, Luxembourg, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf).

die werken in uiterst gevoelige omgevingen zoals de haven, komen meer en meer aan de oppervlakte en vereisen een bijzonder aandacht van alle betrokken spelers.

Gelet op de reële risico's voor onze rechtstaat moet de aandacht die gegeven wordt aan deze vormen van corruptie even groot zijn als de middelen die de criminele organisaties bereid zijn te investeren om hun corrupte strategieën op te zetten.

Op preventief vlak kan de CFI niet genoeg herhalen hoe belangrijk het is dat melders een blijvende verhoogde waakzaamheid ten toon spreiden met betrekking tot atypische verrichtingen door personen actief in hieraan blootgestelde sectoren.

De CFI heeft net als in voorgaande jaren vastgesteld dat in bepaalde dossiers een beroep op derden of op internationale constructies²⁵ werd gedaan om geld van illegale oorsprong wit te wassen.

Verduisterde tegoeden of opbrengsten uit corruptie werden in een aantal gevallen in grond of in vastgoed(projecten) in België of het buitenland geïnvesteerd, maar er werden ook aankopen van luxevoertuigen en -horloges opgemerkt.

De CFI heeft in het kader van verschillende dossiers inlichtingen met buitenlandse financiële inlichtingeneenheden (FIU) uitgewisseld (verzoeken om opzoeken en spontane mededelingen van informatie).

Mededelingen van informatie aan buitenlandse FIUs over meldingen waarbij PEP betrokken zijn

Zoals ook de vorige jaren het geval was, heeft de CFI in 2022 diverse buitenlandse FIUs op de hoogte gebracht van verdachte verrichtingen waarbij PEP (politically exposed persons) uit hun land betrokken waren. Die verstrekkingen en mededelingen kaderden hoofzakelijk in de toepassing van artikel 53.1 van de vierde antiwitwasrichtlijn en de behandeling van ontvangen meldingen inzake correspondent banking.

Overeenkomstig artikel 53.1 van de vierde antiwitwasrichtlijn moet een FIU die een melding ontvangt die betrekking heeft op een andere lidstaat deze onverwijld doorzenden aan de FIU van die lidstaat. De link met de betrokken lidstaat wordt vastgesteld aan de hand van selectie- en relevantiecriteria. De aanwezigheid van een PEP is één van de relevantiecriteria die moet leiden tot een snelle overdracht naar de Europese FIU in het land waar de PEP vandaan komt.

De CFI heeft verschillende niet-EU-FIUs geïnformeerd over grensoverschrijdende betalingen die via het correspondentbankennetwerk van banken in België werden uitgevoerd in opdracht van buitenlandse (scherm-)vennootschappen waarvan de uiteindelijke economische begunstigde een (voormalige) PEP in hun land was.

Overleg en samenwerking met anti-corruptie partners

De CFI heeft in 2022 een vergadering georganiseerd met de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie (CDBC), de onderzoeksafdeling bij de Federale Gerechtelijke Politie die gespecialiseerd is in corruptie in het algemeen, maar ook op het gebied van subsidiefraude en fraude bij overheidsopdrachten. Tijdens die vergadering heeft de CFI haar rol en een aantal vaststellingen uit doorgemelde dossiers corruptie en verduistering toegelicht en werden ervaringen uitgewisseld.

²⁵ De FATF ministers hebben er zich in 2022 toe verbonden om meer te doen om corruptie te helpen bestrijden, onder meer door de FATF-normen inzake beneficial ownership aan te scherpen om te voorkomen dat corrupte personen geld achter lege vennootschappen of trusts zouden verbergen (Declaration of the Ministers of the Financial Action Task Force, 21 April 2022, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfgeneral/Ministerial-statement-2022.html>).

De CFI heeft in het eerste semester van 2022 ook de praktische modaliteiten van de samenwerking tussen de CFI en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de wetgevende ontwikkelingen van de afgelopen jaren.

Bredere context

De CFI heeft haar inspanningen met betrekking tot de bestrijding van witwassen van geld voortkomend uit corruptie en verduistering het afgelopen jaar ook op andere fronten voortgezet.

Een strategisch analist van de CFI heeft in november 2022 als spreker deelgenomen aan een door de Belgische Federale Politie georganiseerde themadag over corruptiebestrijding en verschillende medewerkers van de CFI hebben in de loop van 2022 meegewerkt aan opleidingsprogramma's van onder andere CEPOL en EuroMed Justice waarin het onderwerp corruptie aan de orde is gekomen.

De Voorzitter van de CFI heeft onder andere deelgenomen aan een rondetafelgesprek over de impact van omkoping en corruptie op kleine en middelgrote ondernemingen dat door ACCA²⁶, Accountancy Europe, SMEunited en IFAC²⁷ werd gehouden onder auspiciën van het Tsjechische voorzitterschap van de Europese Unie.

1.2. Nieuwe technieken

1.2.1. Professionele witwassers

“Money laundering as a service”

De CFI blijft steeds meer vaststellen dat professionelen tussenkomen die witwasdiensten aanbieden voor rekening van derden. Zo besteden criminelen, afhankelijk van hun behoeften, hun witwasactiviteiten uit aan aanbieders van witwasdiensten al naargelang de gevraagde en elkaar aanvullende specialiteiten. De wit te wassen fondsen zijn afkomstig uit diverse en gevarieerde criminele activiteiten.

Een groeiend aantal gevallen illustreert de betrokkenheid van echte professionele witwasnetwerken die over de expertise en infrastructuur beschikken om een breed scala aan witwasdiensten aan te bieden in ruil voor een commissie.

Om hun activiteiten uit te voeren, hebben deze professionele netwerken een zeer groot aantal bankrekeningen, bedrijven, “mules” en stromannen, zowel in België als in het buitenland, waarschijnlijk gebruikt door een breed scala aan personen met verschillende criminele achtergronden, gezien de enorme hoeveelheden geld die in korte tijd kunnen worden witgewassen.

Typologische studie: Netwerken van tussenkomende vennootschappen die witwasdiensten aanbieden namens een internationale criminele organisatie

De betrokkenen in deze casus zijn drie ondernemingen A, B en C, elk gevestigd in een ander Europees land. Alle drie zijn ze actief in de groothandel en worden ze beheerd door de heer X, een niet-Europese ingezetene met woonplaats in Europa.

De rekeningen (bij zowel bankinstellingen als PSP's²⁸) van de ondernemingen A en B werden uitsluitend gecrediteerd door internationale overschrijvingen in verband met factuurbetalingen afkomstig van verschillende ondernemingen uit de EU, voornamelijk actief in de metaalsector. Er

²⁶ Association of Chartered Certified Accountants

²⁷ International Federation of Accountants

²⁸ Payment Service Provider

werden evenwel geen kopieën van facturen ingediend om de financiële bewegingen te rechtvaardigen.

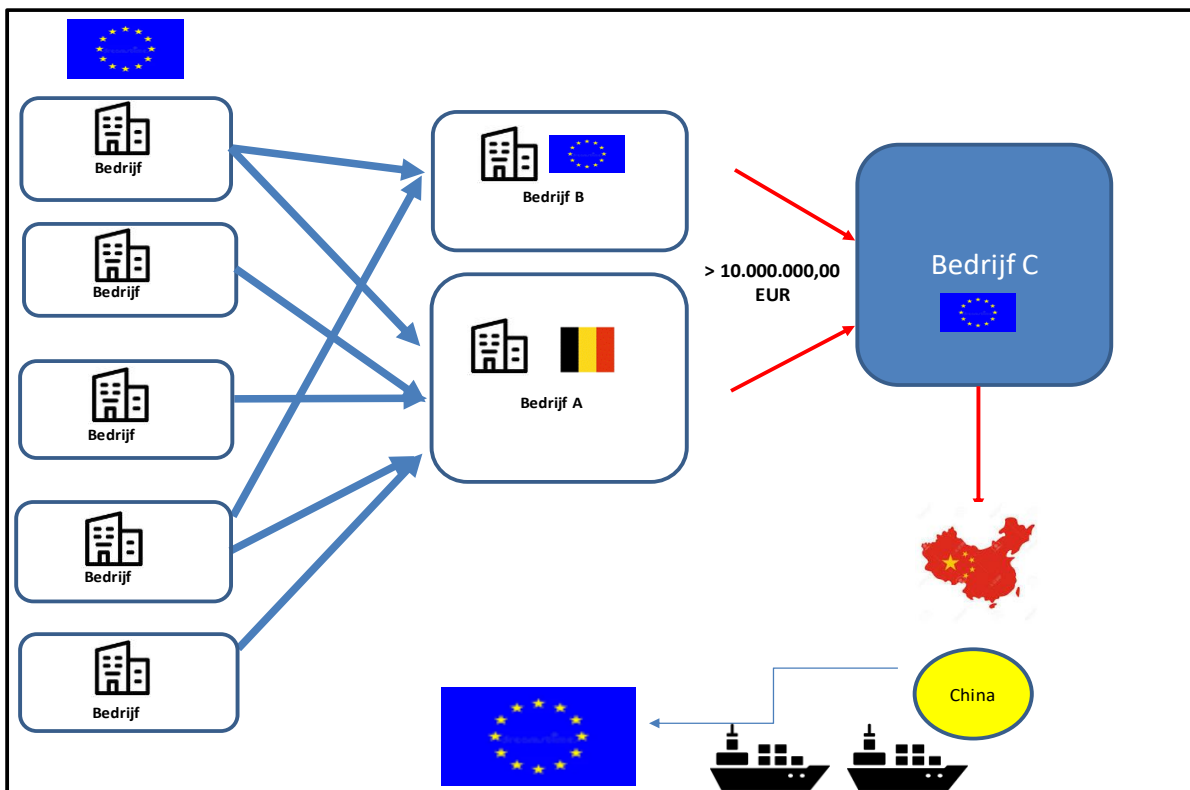
De gecrediteerde bedragen worden dan zeer snel overgemaakt naar de rekening van bedrijf C, zonder dat daarvoor een duidelijke economische reden bestaat.

Het feit dat X de drie ondernemingen beheert en controleert, dat hij ze heeft opgericht in verschillende rechtsgebieden verspreid over Europa en dat hun Belgische rekeningen worden gebruikt als transitrekening voor meerdere miljoenen euro's, roept vragen op, temeer daar de betrokkene hiervoor geen enkele economische rechtvaardiging heeft gegeven.

De analyse van de CFI brengt TBML aan het licht. Zo stellen we belangrijke betalingen vast door onderneming C naar China in het kader van de invoer van goederen naar een Europees land. Voor deze overschrijvingen bestaan ter verantwoording enkel douaneaangiften met weinig precieze informatie: de documenten die als bewijsstuk worden ingediend zijn immers douanedocumenten waaruit de uitvoer van goederen uit China naar de EU blijkt, maar de kopieën van vrachtbrieven vermelden geen bedragen en verwijzen evenmin naar genummerde facturen. Het ontbreken van facturen voor die overschrijvingen naar China versterkt het vermoeden dat onderneming C een bedrijfsstructuur is die is opgezet om criminele fondsen wit te wassen.

De informatie van één van onze buitenlandse collega-meldpunten bracht ook een verband tussen Mr. X en een internationale criminele organisatie aan het licht.

Al deze elementen wijzen erop dat de heer X mogelijk een netwerk van ondernemingen heeft opgezet en op zijn naam in België een transitrekening heeft geopend om geld uit illegale activiteiten van deze criminele organisatie onder het mom van de internationale handel, met name de metaalsector, wit te wassen.

Centrale rol van schermvennootschappen als vector van polycriminele witwasactiviteiten

De aangeboden diensten door professionele witwassers kunnen betrekking hebben op de drie fasen van het witwasproces: de netwerken zijn verantwoordelijk voor het centraliseren van criminele gelden en het organiseren van hun transport, ze brengen het geld van schermbedrijven over naar rekeningen offshore en laten het circuleren middels technieken van compensatie of TBML, waardoor de witwasketen telkens weer verbroken wordt. Tenslotte beheren ze de finale investeringen in onroerend goed en andere legitieme activa zoals auto's.

Elke extra schakel is dus bedoeld om de sporen te verdoezelen totdat het bijna onmogelijk wordt om terug te keren naar de criminele oorsprong van de fondsen. Als onderdeel van een geavanceerde criminele economie beoogt dit mechanisme ervoor te zorgen dat de opbrengsten van criminaliteit niet kunnen worden opgespoord.

De doorgemelde dossiers dienaangaande worden gekenmerkt door de centrale rol van schermvennootschappen die optreden als tussenpersonen met het oog op het witwassen van gelden uit diverse criminaliteiten voor rekening van derden. De betrokken bedragen betreffen vaak enkele miljoenen EUR per dossier. Verschillende nationale en internationale bronnen bevestigen dat het gebruik van vennootschapsstructuren een sleutelrol speelt bij de georganiseerde misdaad in Europa. Meer dan 80 % van de criminele netwerken die in de EU actief zijn, gebruiken vennootschapsstructuren voor hun criminele activiteiten²⁹.

Hoewel het merendeel van de schermvennootschappen die betrokken partij zijn in de doorgemelde dossiers, in België gevestigd is, stellen we ook misbruik van buiten België, maar in de EU gevestigde vennootschapsstructuren vast. De waargenomen verdachte verrichtingen krijgen we te zien met name dankzij de meldingen van PSP's die vanuit België hun hoofdactiviteit uitoefenen volgens de vrijheid van dienstverlening in de EU. Deze aanbieders zijn onderworpen aan onze wetgeving en zijn verplicht meldingen te doen aan de CFI, zelfs wanneer de verrichtingen geen directe band met ons land hebben. In dit laatste geval stuurt de CFI via een systeem voor Europese cross border reporting (XBR) alle in de melding opgenomen informatie ter analyse door aan de FIU van het betrokken land.

In het afgelopen jaar heeft de CFI op deze manier bijzonder veel informatie gedeeld met haar buitenlandse tegenhangers in de EU. In totaal werden 11.154 XBR overgemaakt in verband met verrichtingen die betrekking hadden op andere landen van de Europese Unie.

Typologische studie: Netwerken van tussenondernemingen die witwasdiensten via compensatie, handel en vastgoed aanbieden

De stakeholders zijn verschillende bedrijven gevestigd in België, onlangs opgericht of die recent veranderingen in het management hebben ondergaan.

Uit de analyse van de bankrekeningen van deze ondernemingen blijkt een groot aantal verrichtingen, telkens voor bijzonder grote bedragen. De toename van de omvang van de verrichtingen lijkt te volgen op veranderingen in het management en in de aard van de activiteiten die de betrokken ondernemingen uitvoeren.

De op de rekeningen van deze Belgische ondernemingen gecrediteerde bedragen zijn afkomstig van bedrijven die actief zijn in sectoren verschillend van hun eigen sector (bouw, schoonmaak, vervoer) en die als gemeenschappelijk punt hebben dat het sectoren zijn die als gevoelig worden beschouwd voor het witwassen van geld.

²⁹ Europol (2021), European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

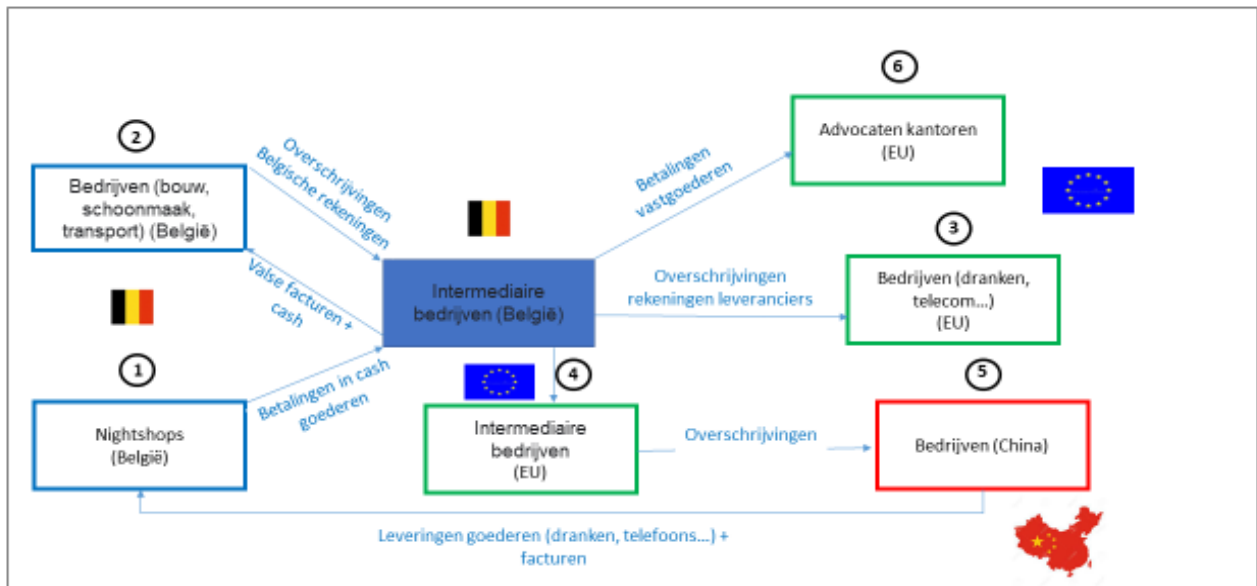
Een aanzienlijk deel van de op de rekeningen van deze vennootschappen gecrediteerde bedragen wordt vervolgens overgeschreven naar de rekeningen van verschillende in het buitenland gevestigde vennootschappen, met name actief in de drankenhandel en de verkoop van mobiele telefoons.

Een andere deel wordt ook overgeschreven naar rekeningen van Europese ondernemingen bij een PSP, die lijken te dienen als scherm/tussenvennootschap voor de uiteindelijke betaling van goederen in Azië.

Uit het onderzoek van het dossier blijkt dat alle in België gevestigde ondernemingen hun hoofdkantoor in een business center hebben gevestigd. Er zijn verschillende onregelmatigheden en tekortkomingen in het UBO-register (geen registratie, geregistreerde gegevens komen niet langer overeen met de huidige situatie).

De witwasaanwijzingen duiden op de aanwezigheid van een complex netwerk van in België gevestigde tussenkomende vennootschappen om fondsen voor rekening van derden wit te wassen. Deze vennootschappen worden bestuurd door stromannen en de ene na de andere vennootschap wordt gebruikt om via hun rekeningen gelden afkomstig van verschillende illegale activiteiten door te sluisen.

De verschillende stappen die deel uitmaken van het witwasschema worden hieronder geïllustreerd:

1. In België betalen de uitbaters van diverse winkels (voedingsproducten, telecommunicatie of textiel...) die contant geld genereren (uit de verkoop in het zwart), contant de betaling van hun goederen via verschillende in België gevestigde tussenkomende ondernemingen.
2. De verschillende Belgische ondernemingen maken het geld over aan andere Belgische ondernemingen die actief zijn in sectoren die contant geld nodig hebben (bouw, schoonmaak) en die in ruil daarvoor valse facturen uitreiken aan dezelfde tussenkomende ondernemingen.
3. De op de rekeningen van de verschillende Belgische tussenkomende ondernemingen ontvangen bedragen worden gebruikt om goederen te kopen van verschillende Europese bedrijven die met name actief zijn in de drankenhandel en de verkoop van mobiele telefoons.
4. Er worden ook bankoverschrijvingen gedaan naar verschillende andere tussenkomende ondernemingen die in de EU zijn gevestigd.

5. Deze bedragen worden vervolgens naar China overgeschreven als betaling voor de aankoop van goederen die bestemd zijn voor hun opdrachtgevers in België (winkels die veel cash genereren).
6. Er worden ook overschrijvingen gedaan naar de rekeningen van advocatenkantoren in het buitenland, vermoedelijk om de verwerving van onroerend goed via hen te financieren.

1.2.2. Crypto-activa

Sinds 1 mei 2022 moet elke in België gevestigde rechtspersoon die diensten voor het wisselen van virtuele valuta en fiduciaire valuta aanbiedt alsook de aanbieders van bewaarportemonnees op Belgisch grondgebied zich vooraf registreren bij de FSMA.

Eind april 2023 kende België één aanbieder van cryptodiensten die over een voorlopige vergunning beschikte in afwachting van registratie in het register van aanbieders van diensten voor het wisselen van virtuele valuta en fiduciaire valuta en in het register van aanbieders van bewaarportemonnees.

Hoewel het nog te vroeg is om echte trends te identificeren op basis van de informatie die is ontvangen van de sector van de virtuele valutadienstverleners en de banksector, hebben de tot nu toe vastgestelde indicatoren met name betrekking op vermoedens van het gebruik van muilezels, bankkaartfraude, belastingfraude of de handel in illegale producten of inhoud.

Om het gebruik van crypto voor het witwassen van geld en terrorismefinanciering in deze virtuele wereld met een internationaal en grensoverschrijdend karakter zo effectief mogelijk te bestrijden, is samenwerking tussen FIU's, maar ook van FIU's met nationale wetshandhavinginstanties van het grootste belang.

Daarnaast werd in 2022, als onderdeel van het werk van het AML-platform met de particuliere sector³⁰, een rondetafelconferentie over crypto en indicatoren van witwassen en terrorismefinanciering voor de banksector georganiseerd. Het doel van dit rondetafelgesprek was om actoren uit de banksector (compliance officers) en actoren uit de publieke sector (FIU's en toezichthoudende autoriteiten) samen te brengen om een gemeenschappelijke aanpak van kredietinstellingen voor cliënten en financiële transacties met crypto te ontwikkelen.

Op internationaal niveau nam de CFI in 2022 ook deel aan de werkgroep van de Egmont-groep inzake misbruik van virtuele activa voor terrorismefinanciering.

Bovendien heeft het Europees Parlement op 20 april 2023 de Verordening inzake cryptoactivamarkten (MiCA) gestemd om de aantrekkelijkheid en rechtszekerheid ervan aan te moedigen, maar ook om beleggers te beschermen en de financiële stabiliteit te behouden.

De MiCA-verordening heeft betrekking op verschillende domeinen, waaronder het aanbieden van cryptoactivediensten, het aanbieden aan het publiek en de toelating tot tokenhandel, waaronder stabiele waardetokens (stablecoins) en het voorkomen van marktmisbruik.

1.3. Internationale trends

Het vermogen van criminelen om zich aan te passen moet niet worden onderschat. Hun werkwijze verandert voortdurend en internationale trends moeten in aanmerking worden genomen om deze verschijnselen op nationaal niveau beter te begrijpen.

³⁰ Het is een informeel PPP-type platform dat in juni 2021 is opgezet waarin verschillende private en publieke partners (Febelfin, Assuralia, PayBelgium, CFI, FSMA, NBB, Thesaurie, Federale Politie en FOD Justitie) samenwerken en strategische en typologische informatie uitwisselen om witwassen en terrorismefinanciering te bestrijden.

Met dit in het achterhoofd is de CFI actief betrokken bij de werkzaamheden van de Financial Action Task Force (FATF) en de Egmont Group en met name bij het identificeren en analyseren van de trends, methoden en risico's van witwassen en terrorismefinanciering.

Op internationaal niveau hebben drie thema's bijzondere aandacht gekregen: de Russische invasie van Oekraïne en de ontduiking van sancties, het witwassen van geld uit het verkoop van fentanyl en synthetische opioïden en het witwassen van geld gerelateerd aan de kunst- en antiquiteitssector.

1.3.1. Witwassen van geld in verband met Rusland en de ontduiking van sancties

Sinds het begin van de Russische invasie van Oekraïne op 24 februari 2022 heeft de CFI een toenemend aantal meldingen ontvangen van vermoedens met betrekking tot Russische of Oekraïense personen en entiteiten en/of met een Russische of Oekraïense oorsprong.

Deze toename is waarschijnlijk een gevolg van de bijzondere waakzaamheid die melders moeten toepassen ten aanzien van personen, groepen en entiteiten tegen wie financiële sancties van toepassing zijn. De specifieke maatregelen ten aanzien van de Thesaurie (bevrozing, communicatie, enz.) doen niets af aan de verplichting om aangifte te doen bij de CFI in geval van vermoeden van witwassen.

Hoewel het niet aan de melders is om de criminele activiteit te bepalen die de grondslag vormt voor het vermoeden van witwassen, is het belangrijk eraan te herinneren dat de schending van sanctieregelingen momenteel geen criminele activiteit is die geldt als onderliggende factor voor het witwassen van geld in de zin van de Belgische preventieve wet.

We moeten opmerken dat de Raad in november 2022 de schending van beperkende maatregelen heeft toegevoegd aan de lijst van strafbare feiten van de EU in het Verdrag betreffende de werking van de EU. Deze toevoeging zal direct van invloed zijn op de bevoegdheden van de FIU's na de inwerkingtreding van het AML-pakket (Verordening, Richtlijn en AMLA).

Momenteel is het nog zo dat om volledig binnen de bevoegdheden en macht van de CFI te vallen, de schending in een breder witwasplaatje (corruptie, georganiseerde misdaad, illegale handel in goederen en koopwaren, enz.) moet vallen of met financiering van terrorisme en/of proliferatie in verband kunnen worden gebracht.

De situatie in Oekraïne heeft geleid tot talrijke informatie-uitwisselingen tussen FIU's in verband met sancties tegen Rusland. Deze uitwisselingen zijn toegenomen zowel op strategisch niveau (analyse van potentiële financiële en commerciële constructies om sancties te omzeilen) als operationeel (uitwisselingen in het kader van dossiers met betrekking tot specifieke entiteiten).

Hoewel het competentieniveau van de verschillende FIU's op het gebied van sancties niet overal ter wereld hetzelfde is, dienen de talrijke en relevante uitwisselingen van informatie op dit vlak alsook de inspanningen van de hele FIU-gemeenschap in 2022 onderlijnd te worden, met name op het gebied van spontane uitwisselingen.

In België is de bevoegde autoriteit voor de administratieve verwerking van en het toezicht op de naleving van financiële sancties de Algemene Administratie van de Thesaurie³¹, waarmee de CFI tot voor kort geen officieel communicatiekanaal voor deze materie had.

Uit de praktijk is echter gebleken dat de CFI van haar kant in het bezit kan zijn van informatie die wordt verstrekt door meldingsplichtige entiteiten of door de autoriteiten en diensten die wettelijk gemachtigd zijn om de CFI te vatten, met inbegrip van haar buitenlandse collega-FIU's, die ook nuttig kan zijn voor de

³¹ <https://finances.belgium.be/fr/controle-compliance/sanctions-financi%C3%A8res/sanctions-financi%C3%A8res-concernant-la-situation-en-ukraine>

Algemene Administratie van de Thesaurie bij de uitoefening van haar bevoegdheden met betrekking tot beperkende maatregelen, financiële sancties en bevrozing.

Daarom is in december 2022 een nieuwe uitzondering op het beroepsgeheim van de CFI ingevoerd waardoor zij nu in staat is om informatie te verstrekken aan de Algemene Administratie van de Thesaurie in het kader van de toepassing van de verschillende economische en financiële sanctieregelingen.

De wijziging van artikel 83, § 2, lid 1, 6° van de wet van 18/09/2017 stelt de CFI nu in staat om informatie rechtstreeks met de Thesaurie te delen, zonder dat het dossier parallel aan de gerechtelijke autoriteiten dient te worden doorgestuurd. Het ontbreken van ernstig bewijs van witwassen of terrorismefinanciering vormt derhalve geen belemmering voor het delen met de Thesaurie van informatie die de CFI zou hebben.

In 2022 werd een dossier met betrekking tot een Russische politicus en zakenman en onderworpen aan beperkende maatregelen van de Europese Unie³², aan de Belgische gerechtelijke autoriteiten doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van het witwassen van geld afkomstig uit georganiseerde misdaad. De informatie werd tegelijkertijd aan de Thesaurie meegedeeld.

Typologische studie: aankoop van onroerende goederen door familieleden van een man die onderworpen is aan beperkende maatregelen van de Europese Unie

De betrokkenen zijn een echtpaar, gevestigd in België, een familielid van de heer X, een Russische politicus en zakenman die onderworpen is aan beperkende maatregelen van de Europese Unie. Volgens sommige open bronnen en aanvullende elementen die door een buitenlandse tegenhanger van de CFI werden verstrekt, is deze laatste ook verbonden met verschillende georganiseerde criminele groepen.

In maart 2022 verwierf het echtpaar en de Belgische patrimoniumvennootschap die zij beheren een onroerend goed in België voor een totaalbedrag van enkele miljoenen EUR. De aankoop vond plaats met inachtneming van volgende percentages:

- Het echtpaar, voor 2 % in volle eigendom
- De patrimoniumvennootschap voor 98 % in volle eigendom

De betaling van de aankoop prijs geschiedde als volgt:

- De borg werd betaald vanaf een Belgische rekening op naam van de patrimoniumvennootschap met fondsen afkomstig van een Zwitserse rekening van één iemand van het echtpaar, die zelf de fondsen had ontvangen via één van haar rekeningen in Rusland alsook via betaling door de heer X.
- Een deel van de prijs werd betaald via een andere Belgische rekening die werd geopend op naam van de patrimoniumvennootschap, ook gefinancierd door een overschrijving van een Zwitserse rekening op naam van één iemand van het echtpaar, terwijl een ander deel werd gefinancierd door een krediet dat aan de vennootschap werd toegekend.

Uit de analyse van de CFI blijkt dat de patrimoniumvennootschap die eind 2021 was opgericht, specifiek lijkt te bestaan voor vastgoedovername in België. De overdracht van onverdeelde rechten kort na de overname en de wijzigingen in het UBO register voor de vennootschap, hoofdeigenaar van het onroerend goed, lijken enkel tot doel te hebben gehad de betrokkenheid van leden van de familie van X in de Belgische vennootschappen en activa verborgen te houden.

Vermits een deel van het voorschot voor de aankoop van het onroerend goed werd betaald met middelen uit Rusland en via een Zwitserse rekening die zichtbaar ook gefinancierd werd met activa

³² Door de Europese Unie vastgestelde beperkende maatregelen met het oog op acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen sinds 12/09/2014.

die verband houden met Mr X, besliste de CFI tot ernstige aanwijzingen dat de aankoop van onroerend goed, althans gedeeltelijk, werd uitgevoerd met middelen afkomstig uit de georganiseerde misdaad.

1.3.2 Witwas van gelden afkomstig van fentanyl en synthetische opioïden

De productie en handel in synthetische opioïden door georganiseerde criminele groepen genereert elk jaar tientallen miljarden dollars aan inkomsten³³. Hoewel drughandel door de meeste landen wordt beschouwd als een belangrijke onderliggende criminaliteit voor het witwassen van geld, blijft het aantal onderzoeken en vervolgingen voor het witwassen van opbrengsten van de handel in synthetische opioïden laag.

Het is in Noord-Amerika dat de handel in fentanyl het meest wijdverspreid is en de meeste ravages aanricht. Het niet-medische gebruik is de belangrijkste drijfveer van een recordaantal aan opioïden gerelateerde overdoses en sterfgevallen. In sommige delen van Afrika, Zuid-West-Azië en het Midden-Oosten is het niet-medisch gebruik van tramadol dat een aanzienlijke impact heeft op de volksgezondheid³⁴. Aan Fentanyl gerelateerde sterfgevallen zijn gemeld in Europa en historisch gezien zijn fentanylderivaten de meest voorkomende vorm van opioïden die in Estland worden geconsumeerd en soms ook worden gemeld door andere Europese landen zonder evenwel een epidemieniveau te bereiken³⁵. Met name in België wordt de markt voor synthetische opioïden strikt gereguleerd en gecontroleerd, wat tot gevolg heeft dat het gebruik ervan voor medische doeleinden sterk beperkt is. België is, samen met Nederland, een van 's werelds toonaangevende producenten van synthetische drugs (MDMA). Op ons grondgebied zijn methamfetaminelaboratoria ontdekt, met mogelijke banden met Mexicaanse kartels. De Belgische autoriteiten volgen deze ontwikkeling op de voet en zijn waakzaam voor de uitbreiding van de gevestigde MDMA-kennis naar de productie of distributie van andere synthetische drugs zoals fentanyl.

Om het bewustzijn van de handel in opioïden, met inbegrip van het gebruik van precursorchemicaliën en aanverwante wereldwijde financiële stromen, te vergroten, heeft de FATF een studie uitgevoerd en een rapport gepubliceerd over het witwassen van geld van fentanyl en synthetische opioïden³⁶.

Het rapport toont aan dat georganiseerde criminele groepen een reeks methoden gebruiken om synthetische opioïdenhandelsproducten wit te wassen die verschillen van land tot land en van drugs tot drugs. Er lijkt geen uniek en wereldwijd "bedrijfsmodel" te zijn. Naarmate de fondsen stromen naar criminele organisaties die grootschalige zendingen beheren, worden kapitaal en goederen los van elkaar gekoppeld en kunnen fondsen complexere witwasmechanismen doorlopen.

Onder de gebruikte methoden identificeert het FATF-rapport onder meer de smokkel van cash geld, het gebruik van geldsmokkelaars of informele overmakingen via Hawala, het witwassen van geld via virtuele activa (crypto) alsook de oprichting van fictieve bedrijven en het gebruik van professionele witwassers. In het rapport wordt met name verwezen naar Aziatische witwasorganisaties die steeds vaker worden ingeschakeld om geld wit te wassen door middel van methoden die het niet meer noodzakelijk maken dat geld rechtstreeks internationale grenzen overschrijft.

Tot slot doet het FATF-rapport aanbevelingen over de beste benadering om de betrokken criminele netwerken op te sporen en te verstoren op basis van een op risico gebaseerde aanpak. Het document bevat een lijst van indicatoren voor het identificeren en rapporteren van verdachte activiteiten in verband met de mogelijke handel in illegale synthetische opioïden.

³³ Eurojust (2021), Eurojust Reporting on Drug Trafficking (Verslag van Eurojust over de drughandel)

³⁴ ONUDC (2022). Wereldrapport van de ONUDC over drugs

³⁵ EMCDDA (2022). Europese verslag over drugs : Trends en evolutie

³⁶ FAG (2022), Witwassen van geld uit de illegale verkoop van fentanyl en synthetische opioïde, FATF, Paris, France, <https://www.fatf-gafi.org/fr/publications/methodesettendances/Money-laundering-fentanyl-synthetic-opioids.html>

Ook hier verwijst de FATF opnieuw naar de techniek van compensatie en op handel gebaseerde witwaspraktijken (TBML), technieken waarvoor de CFI al vele jaren aan de alarmbel trekt.

Zich terdege ervan bewust dat dit onderwerp, en meer in het algemeen het probleem van ondergronds bankieren (waarvan de compensatie een variant is naast de meer traditionele Hawala-regelingen), de belangrijkste uitdaging vormt voor niet alleen de CFI, maar ook voor alle actoren die de wet handhaven, is de CFI in 2022 niet gestopt om het bewustzijn over deze witwastechnieken te vergroten en haar grote ervaring op dit gebied te delen om doeltreffender te vechten tegen criminele organisaties. Dit werk zal de CFI in 2023 vastberaden blijven doorzetten.

1.3.3. Witwassen gerelateerd aan de kunst- en antiquiteitensector

De kunstmarkt is een risicovolle sector op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering. De omvang van de door de kunstmarkt gegenereerde financiële stromen maakt het een bijzonder kwetsbare vector voor witwasrisico's.

Daarnaast zijn ook aanwezig: de volatiliteit en subjectiviteit van de verkoopprijzen, de ontwikkeling van afstandsverkoop, het zeer internationale karakter van de door deze sector ontwikkelde activiteiten, het gebruik van contant geld, de mogelijkheid van anonimiteit via tussenpersonen en het gebruik van schermvennootschappen en andere complexe bedrijfsstructuren.

Bovendien is de verplaatsing van goederen uit archeologische vindplaatsen in oorlogsgebieden een gevoelige kwestie gezien de daaruit voortvloeiende risico's voor terrorismefinanciering.

Omdat de kunstmarkt nog niet verder was onderzocht op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering, heeft de FATF een studie uitgevoerd en een rapport gepubliceerd over het witwassen van geld en de financiering van terrorisme in verband met kunst, antiquiteiten en andere culturele objecten³⁷.

Hoewel de overgrote meerderheid van de actoren geen verband houdt met illegale activiteiten, hebben diverse dossiers de afgelopen tien jaar aangetoond dat deze markt kan worden uitgebuit door criminele actoren.

Het rapport beschrijft typische methoden voor het witwassen van geld in deze sector, waaronder het verbergen of overdragen van illegale producten door het verbergen van de identiteit van de echte koper, het onderwaarden of overwaarden van de prijs van goederen en het gebruik van valse verkopen of valse veilingen.

Als een uiterst heterogene markt, bevolkt door verkopers van verschillende grootte en locaties, is het zeer complex om de transacties die daar plaatsvinden te controleren.

Daarnaast hebben digitale kunst en niet-fungible tokens (NFT's) intrinsieke kenmerken die hen blootstellen aan verschillende kwetsbaarheden voor witwassen en terrorismefinanciering.

De bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme op de markten voor kunst, antiquiteiten en andere culturele objecten brengt vele uitdagingen met zich mee die verband houden met verschillende factoren, zoals het gebruik van derden of tussenpersonen in de sector; ontoereikende of niet-bestaande maatregelen om klanten te identificeren en te verifiëren; slechts een klein aantal verdachte verrichtingen gemeld aan financiële inlichtingeneenheden...

³⁷ FATF Report, Money Laundering and Terrorist Financing in the Art and Antiquities Market, februari 2023
<https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsandrends/Money-Laundering-Terrorist-Financing-Art-Antiquities-Market.html>

De FATF benadrukt dat veel rechtsgebieden hun kennis van en inzicht in de risico's van deze markten moeten verbeteren en geeft advies over het verminderen van geïdentificeerde kwetsbaarheden. Zij roept de belanghebbenden in de sector ook op hun identificatieverplichtingen na te komen.

Tot slot bevat het verslag een lijst van risico-indicatoren die entiteiten uit de publieke en private sector kunnen helpen verdachte activiteiten in verband met kunstwerken en antiquiteiten te identificeren.

2. Trends in terrorismefinanciering

Het totale aantal dossiers dat de CFI in 2022 behandelde over de financiering van terrorisme ligt in lijn met 2021. Gezien het hoge veiligheidsrisico verbonden aan het onderwerp gelden deze dossiers echter als prioritair en wordt veel aandacht besteed aan het efficiënte onderzoek ervan. De CFI meldt de dossiers waarin sprake is van ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme door aan de parketten, maar kan volgens artikel 83, §2, 4° van de wet van 18 september 2017 ook informatie in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces delen met de inlichtingendiensten (VSSE en ADIV) en OCAD. In 2022 werd opnieuw veelvuldig van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De inlichtingendiensten vormen samen met OCAD, de politie en het Federaal Parket cruciale partners in de aanpak van de financiering van terrorisme. De CFI beschikt hoofdzakelijk over financiële gegevens, die steeds gekoppeld dienen te worden aan verdacht gedrag of gekende criminele feiten van de betrokkenen. Deze nauwe samenwerking concretiseert zich verder in het delen van informatie via de Gemeenschappelijke GegevensBank (GGB). De GGB is de databank die wordt beheerd door OCAD en bevat informatie over personen die prioritair opgevolgd moeten worden in het kader van een problematiek van terrorisme en radicalisme. Een nog verder doorgedreven dynamisch en real-time gebruik van de informatie vervat in de GGB heeft er mee voor gezorgd dat er in 2022 door de CFI een hoger aantal externalisaties van financiële informatie werd opgetekend naar de inlichtingendiensten en het OCAD en op deze manier werd door de CFI ook meer aan haar schrijfplicht voldaan in de GGB. De GGB onderlijnt het belang van een zo nauw mogelijke en geïntegreerde benadering tussen alle nationale partnerdiensten van het hoogrisicofenomeen dat terrorisme en radicalisme kenmerkt.

Wat de inhoud van de dossiers betreft, werden deels dezelfde fenomenen vastgesteld als in 2021, met trends die zich verder doorzetten. Zo namen het gebruik van nieuwe betaalsystemen en de tussenkomst van neobanken of payment service providers in een context van mogelijke terrorismefinanciering in 2022 nog verder toe. Net zoals in 2021 reeds werd aangegeven, biedt het gemak waarmee bankrekeningen online geopend kunnen worden kansen voor personen die zoveel mogelijk anoniem willen blijven of op zijn minst langer buiten beeld willen blijven van opsporingsdiensten. De snelheid van de uitvoering en de verwerking van de financiële transacties op internationale schaal bieden talrijke voordelen voor de gebruikers, maar maakt de detectie van verdachte verrichtingen door onderzoeksdiensten zoals de CFI meer complex. Zoals reeds vorig jaar werd vermeld is enkel een snelle, sterk geïntegreerde en op elkaar afgestemde internationale aanpak de beste oplossing voor deze technologische revolutie op financieel vlak.

Het gebruik van virtuele munten op zich is niet nieuw bij de financiering van terrorisme, maar in 2022 behandelde de CFI voor het eerst enkele dossiers waarin cryptoplatformen gevestigd in Syrië gebruikt werden om Bitcoins te ontvangen van crypto exchangeplatformen uit Europa, met mogelijke financiering van terrorisme als uiteindelijk doel. Via de cryptoplatformen in Syrië werden de gelden uiteindelijk aan een organisatie overgemaakt die zich voordeed als een liefdadigheidsinstelling, maar die "*Foreign Terrorist Fighters*" steunt in Syrië en ook steun zou bieden aan hun familieleden.

Net als in 2021 was de toegenomen aanwezigheid van rechts-extremistische groeperingen en individuen een belangrijk punt van aandacht. Een aantal spraakmakende acties van de politie in het rechts-extremistisch milieu kwam uitgebreid aan bod in de media. Dit verhoogde mee de waakzaamheid hieromtrent bij de melders, wat leidde tot verschillende meldingen in 2022.

Daarnaast werden in 2022 door de CFI ook opnieuw verschillende dossiers behandeld over zogenaamde “collectors”. Ter herinnering, collectors zijn financiële tussenpersonen die zich meestal in buurlanden van Syrië bevinden. Zij beschikken over een netwerk waarlangs ze geld, dat ze via money remittance vanuit het buitenland ontvangen, in cash tot bij de begunstigden kunnen krijgen. Aanvankelijk werd dit deels informele systeem voor geldverzending gebruikt om de strijders - Foreign Terrorist Fighters (FTF’s) - in de conflictzones te ondersteunen. Nu wordt het eerder gebruikt als systeem om gelden over te maken ten gunste van (ex-)strijders, die zich in kampen in Syrië en Irak bevinden. Tot 2019 ontving de CFI talrijke meldingen met betrekking tot dit fenomeen, die resulteerden in verschillende tientallen dossiers die werden doorgemeld naar het Federaal parket en op basis waarvan diverse gerechtelijke onderzoeken werden geopend of aangevuld. In de dossiers die werden behandeld door de CFI in 2022 ging het om financiële verrichtingen uitgevoerd in 2022, wat aangeeft dat deze manier van geld verzenden misschien wel is afgenomen, maar nog steeds aanwezig is en niet aan de aandacht mag ontsnappen. De namen van de nieuw geïdentificeerde “collectors” werden na onderzoek opnieuw gedeeld met zowel alle nationale als internationale partnerdiensten.

De overlapping tussen (georganiseerde) misdaad en terrorisme - de zogenaamde “*terror-crime nexus*” - heeft als onderwerp altijd hoog op de agenda gestaan van de diensten met een bevoegdheid op het vlak van contra-terrorisme. Op financieel vlak werden de banden tussen criminele organisaties en extremisme of terrorisme slechts zeer sporadisch vastgesteld. De indruk bestond dat criminele organisaties hun lucratieve verdienmodel niet in gevaar wilden brengen door associatie met terrorisme, een problematiek met een hoog risico en prioritaire opvolging.

Dit vermoeden dat polycriminele organisaties in sommige gevallen hun gelden uiteindelijk ook ter beschikking stellen van extremistische en/of terroristische groeperingen, werd bevestigd door een dossier in 2022 dat werd doorgemeld naar het parket wegens het bestaan van ernstige aanwijzingen van het witwassen van geld voortkomend uit handel in verdovende middelen. Gezien de banden met extremisme en radicalisme werden ook de inlichtingendiensten en het OCAD op de hoogte gebracht.

Tot slot heeft de CFI in 2022 een melding ontvangen van en in verschillende dossiers ook informatie uitgewisseld met het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (EPI) van de FOD Justitie. EPI werd ingelicht over de doormelding van terrorismedossiers waarin voorafgaandelijk een vraag om informatie gesteld werd of waarin EPI bevraagd werd over een bepaalde financiële transactie.

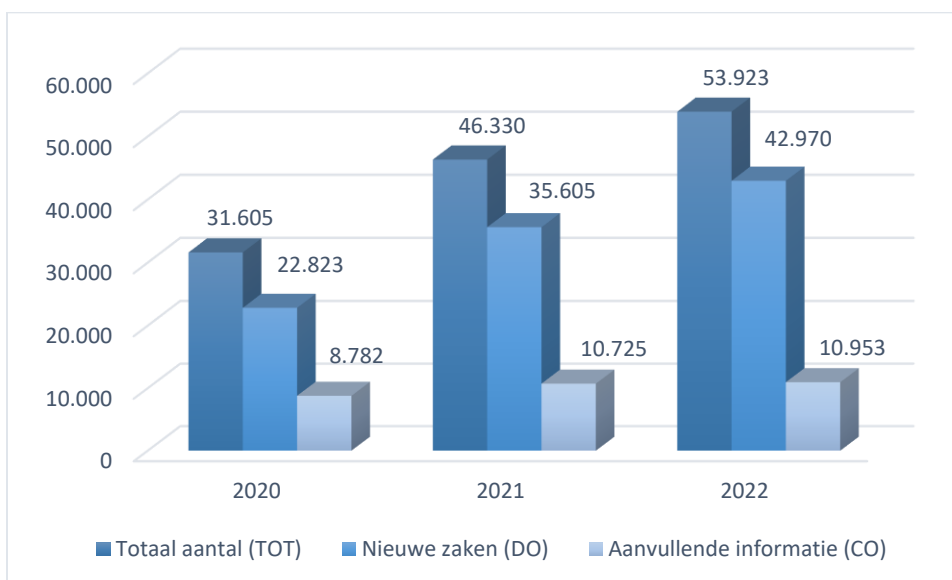
V. INFORMATIESYSTEEM

1. KERNCIJFERS

1.1 Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers

De CFI ontving in 2022 in totaal 53.923 mededelingen van informatie die werden gegroepeerd in 42.970 nieuwe zaken en 10.953 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

	2020	2021	2022
<i>Totaal aantal (TOT)</i>	31.605	46.330	53.923
<i>Nieuwe zaken (DO)</i>	22.823	35.605	42.970
<i>Aanvullende informatie (CO)</i>	8.782	10.725	10.953

Deze meldingen worden per categorie van onderworpen entiteit onderverdeeld in punt 2 hieronder.

1.2. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden

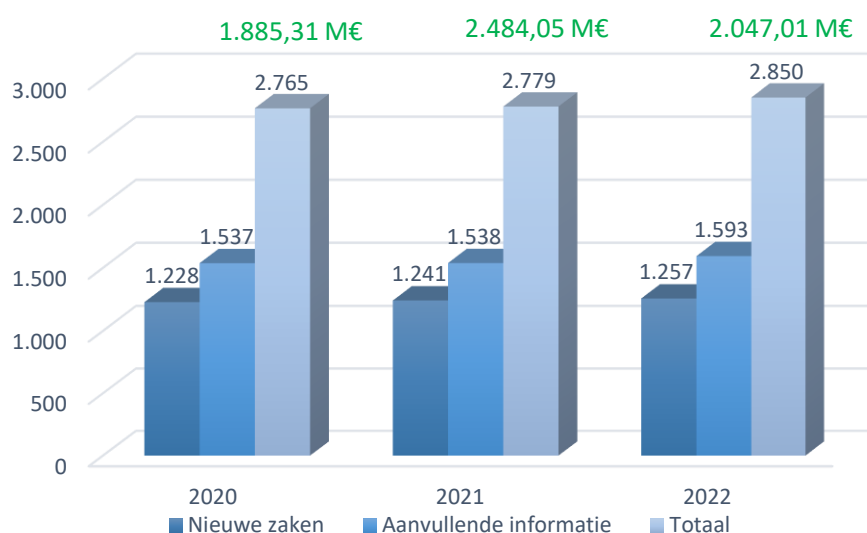
Indien de CFI beschikt over ernstige aanwijzingen van witwassen, financiering van terrorisme of financiering van proliferatie meldt ze de resultaten van haar analyse door aan de Procureur des Konings of de federale procureur. Indien er nadien aanvullende informatie (inzake nieuwe verrichtingen of nieuwe feiten) aan de CFI wordt gemeld dan brengt de CFI de Procureur des Konings of de federale procureur hiervan op de hoogte.

De CFI moet eveneens een afschrift van haar verslag doormelden aan de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de Procureur des Konings of de federale procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensenhandel, mensensmokkel of sociale fraude³⁸.

³⁸ Artikel 83 van de wet van 18 september 2017.

	2020	2021	2022
<i>Procureur des Konings of de federale procureur</i>			
<i>Nieuwe zaken (aantal)</i>	1.228	1.241	1.257
<i>Meegedeelde bedragen⁽¹⁾</i>	1.636,49	2.336,95	1.617,56
<i>Aanvullende informatie (aantal)</i>	1.537	1.538	1.593
<i>Meegedeelde aanvullende informatie⁽¹⁾</i>	248,82	147,10	429,45
<i>⁽¹⁾Bedragen in miljoen EUR</i>			
<i>Aantal kopieën aan de Arbeidsauditoraten</i>	137	358	386

Wanneer een dossier aan de gerechtelijke overheden wordt doorgemeld dan moet de CFI in een aantal gevallen ook nuttige informatie uit haar doormeldingsverslagen (of een kopie van het verslag) meedelen aan een aantal administratieve autoriteiten opgesomd in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 (cf. 4.2.).

1.3. Verzetten door de CFI

De wet van 18 september 2017 (artikel 80) stelt de CFI in staat wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden of informatie overeenkomstig artikel 79 van de wet (dus ook in het kader van een verzoek om bijstand van een buitenlandse FIU) zich te verzetten tegen de uitvoering van een verrichting aangekondigd door een onderworpen entiteit, maar ook tegen de uitvoering van elke verrichting die hierop betrekking heeft. De CFI bepaalt op welke verrichtingen en rekeningen deze maatregel betrekking heeft.

De CFI verzette zich in 2022 56 maal tegen de uitvoering van een verrichting voor een totaalbedrag van 4,72 miljoen EUR.

	2020	2021	2022
<i>Aantal verzetten</i>	33	44	56
<i>Totaalbedrag verzetten⁽¹⁾</i>	30,58	7,04	4,72

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR

Ter herinnering, de CFI brengt ook het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer bedragen of tegoeden van beduidende waarde beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming (cf. 4.2.).

2. MELDACTIVITEIT

2.1. Meldingen

	2020	2021	2022	% 2022
Kredietinstellingen	17.678	21.624	28.379	52,63%
Betalingsinstellingen	6.263	16.016	16.425	30,46%
Notarissen	1.177	1.214	1.653	3,07%
Instellingen voor hypothecair krediet	166	671	1.188	2,20%
Levensverzekeringsondernemingen	661	749	1.172	2,17%
Vennootschap van publiek recht bpost	897	1.082	583	1,08%
Instellingen voor elektronisch geld	654	774	520	0,96%
Nationale Bank van België	197	273	385	0,71%
Externe accountants, externe belastingconsulenten, externe erkende boekhouders, externe erkende boekhouders-fiscalisten	254	314	319	0,59%
Kansspelinrichtingen	157	191	291	0,54%
Ondernemingen voor consumentenkrediet	151	119	183	0,34%
Bedrijfsrevisoren	38	86	84	0,16%
Wisselkantoren	106	23	82	0,15%
Beursvennootschappen	33	39	54	0,10%
Vastgoedmakelaars	37	48	51	0,09%
Leasingondernemingen	19	20	50	0,09%
Gerechtsdeurwaarders	24	27	45	0,08%
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	10	40	0,07%
Dienstenverleners aan vennootschappen	27	19	25	0,05%
Beleggingsondernemingen	70	10	19	0,04%
Advocaten	17	8	14	0,03%
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	3	7	12	0,02%
Voetbalclubs	-	4	10	0,02%
Aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta	-	-	10	0,02%
Verzekeringsbemiddelaars	5	6	4	0,01%
Handelaren in diamant	4	5	3	0,01%
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	3	-	3	0,01%
Centrale effectenbewaarinstellingen	-	-	-	-
Bewakingsondernemingen	-	2	-	-
Marktondernemingen	-	-	-	-
Onafhankelijke financiële planners	-	1	-	-
Alternatieve financieringsplatformen	-	-	-	-
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	-	-	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	6	9	-	-
Totaal	28.647	43.351	51.604	95,70%

2.2. Verzoeken om inlichtingen van buitenlandse meldpunten

	2020	2021	2022	% 2022
Buitenlandse meldpunten	1.003	1.512	1.191	2,21%

2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten

	2020	2021	2022	% 2022
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken ⁽¹⁾	604	489	413	0,77%
Douane en Accijnzen ⁽²⁾	1.076	632	117	0,22%
FOD Economie	26	19	32	0,06%
FOD Financiën	50	37	23	0,04%
Vlaamse belastingdienst ⁽¹⁾	36	32	8	0,01%
Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties	2	1	5	0,01%
Veiligheid van de Staat	16	9	5	0,01%
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	2	4	2	0,00%
FOD Buitenlandse Zaken	-	-	2	0,00%
Penitentiaire inrichtingen	1	-	1	0,00%
FOD Justitie	-	-	1	0,00%
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoers	2	2	-	-
(Federale en gewestelijke) sociale inspectie	6	-	-	-
OCAD	2	-	-	-
Federaal parket	1	-	-	-
Totaal	1.824	1.225	609	1,13%

(1) Omvat de fiscale regularisatieattesten die deze diensten aan de CFI hebben meegedeeld.

(2) Omvat de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en vanaf 2 juni 2021 van Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

De Europese Commissie ontwikkelde in 2021 een computertoepassing die de douane in staat stelt de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen centraal via een gemeenschappelijke gegevensbank mee te delen die de FIU's kunnen raadplegen. De daling van het aantal mededelingen door de douane en accijnzen in 2022 is dus louter technisch van aard.

2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden

	2020	2021	2022	% 2022
FSMA	114	179	255	0,47%
ITAA	-	57	253	0,47%
FOD Economie - Dienst Vergunningen (Diamant)	12	5	11	0,02%
NBB	1	-	-	-
Nationale Kamer van Notarissen	-	1	-	-
Kansspelcommissie	1	-	-	-
IAB	3	-	-	-
<i>Totaal</i>	<i>131</i>	<i>242</i>	<i>519</i>	<i>0,96%</i>
ALGEMEEN TOTAAL (2.1 - 2.4)	31.605	46.330	53.923	100%

3. INTERNATIONALE SAMENWERKING

De CFI bevroeg ook dit jaar stelselmatig het buitenland en ontving meerdere verzoeken van buitenlandse tegenhangers in Europese of derde landen. De statistieken met betrekking tot internationale samenwerking worden hieronder vermeld.

De uitwisseling van gegevens gebeurt steeds beveiligd. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en zal alleen worden gebruikt als inlichting.

De CFI hecht veel belang aan de bescherming van de gegevens die ze aan buitenlandse financiële inlichtingeneenheden meedeelt.

De CFI is al drie jaar verplicht om, wanneer ze een melding ontvangt die op een ander land van de EU betrekking heeft, de gegevens van deze melding op automatische en gestandaardiseerde wijze naar de betrokken buitenlandse tegenhanger te externaliseren. Punt 4.4 hieronder bevat meer gedetailleerde informatie over deze externaliseringsmethode.

Onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen (1.098) en de verzonden (942) buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoeken, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI bijvoorbeeld een buitenlands meldpunt op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen gegevens wisselde met dit meldpunt. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten soms informatie over betrokkenen met een adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen³⁹ betreffende andere vormen van oplichting. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI ook beschouwd als een spontane uitwisseling van info.

Regio	Binnenkomende internationale samenwerking (verzoeken of mededelingen ontvangen door de CFI) ⁴⁰			Uitgaande internationale samenwerking (verzoeken en mededelingen verzonden door de CFI)		
	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal
Europa	563	437	1.000	280	526	806
Midden-Oosten en Noord-Afrika	17	3	20	10	24	34
Noord- en Zuid-Amerika	17	29	46	9	40	49
Azië en Stille Oceaangebied	12	5	17	7	34	41
Afrika	15	0	15	1	11	12
Total	624	474	1.098	307	635	942

Gerangschikt aan de hand van de regionale groepen van de Egmontgroep en de FAG (FSRB's).

³⁹ Waarschuwingen over witwastechieken worden via de website of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

⁴⁰ Deze tabel houdt geen rekening met inkomende communicatie in het kader van XBD/XBR.

Correspondent Banking

In 2022 vonden er 316 spontane uitwisselingen van informatie plaats in het kader van Correspondentbankieren.

Dit is het verlenen van bankdiensten⁴¹ door de ene bank (de “correspondentbank”) aan een andere bank (de “klantbank”). Grote internationale banken fungeren meestal als correspondenten voor duizenden andere banken over de hele wereld. Klantenbanken kunnen een breed scala aan diensten krijgen, waaronder het beheer van contant geld (bv. rentedragende rekeningen in verschillende valuta's), internationale overschrijvingen, chequeverrekeningen, crediteurenrekeningen en valutadiensten.

Correspondent banking omvat geen eenmalige transacties of de loutere uitwisseling van SWIFT Relationship Management Application Keys (*Relationship Management Application*) in het kader van niet-klantenrelaties, maar wordt gekenmerkt door zijn voortdurende, repetitieve karakter.

Correspondentbankdiensten omvatten een breed scala aan diensten die niet allemaal hetzelfde niveau van ML/TF-risico's met zich meebrengen. Sommige correspondentbankdiensten vormen een hoger ML/FT-risico omdat de correspondentinstelling transacties voor klanten van haar klanten verwerkt of uitvoert.

FIU.NET

Ook in 2022 oefende de secretaris-generaal van de CFI de rol uit van voorzitter van de advisory group (AG) van FIU.net. Het FIU.net is een beveiligd en gedecentraliseerd informatiesysteem dat de informatie-uitwisseling tussen de FIUs van de Europese Unie, alsook met de FIU van Noorwegen en met Europol vergemakkelijkt. Verschillende functionaliteiten zoals cross border reporting en dissemination of matching binnen FIU.net laten de EU FIUs toe de gegevensuitwisseling efficiënt te kanaliseren en in te spelen op nieuwe informatiestromen. De strategie rond het FIU.net wordt bepaald door het EU FIU Platform waarbinnen de AG wordt aangesteld. De AG vertegenwoordigt alle gebruikers van het FIU.net en de voorzitter van de AG is business manager van FIU.net.

Nadat het FIU.net succesvol en binnen de deadline werd getransfereerd van Europol naar de Europese Commissie (DG FISMA), stond 2022 vooral in het teken van het stabiliseren van het systeem, het overbrengen van alle FIUs naar een TESTAng connectiviteit en het opstarten van de werkzaamheden rond een FIU.net nieuwe generatie. De voorzitter van de AG speelt hierbij een belangrijke rol in het coördineren van de verschillende operationele vereisten en communiceren ervan naar de project manager binnen DG FISMA. De planning voor een FIU.net nieuwe generatie staat op Q1 van 2024 met het doel dat het nieuw op te richten antiwitwasagentschap (AMLA) de host kan worden van een volledig vernieuwd en up-to-date FIU.net.

⁴¹ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Correspondent-banking-services.html>

4. INFORMATIEVERSTREKKING

4.1. Doormelding aan de gerechtelijke overheden

In 2022 meldde de CFI 1.257 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 1,6 miljard EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe (aanvullende) meldingen ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal lagen in 2022 2.850 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen)⁴² aan de basis van doormeldingen aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.047.01 miljoen EUR.

In 386 gevallen werd tegelijkertijd een afschrift van het verslag van onderzoek naar het arbeidsauditoraat verstuurd overeenkomstig artikel 83 van de wet van 18 september 2017.

	2020	2021	2022
<i>Procureur des Konings of de federale procureur</i>			
<i>Nieuwe zaken (aantal)</i>	1.228	1.241	1.257
<i>Meegedeelde bedragen⁽¹⁾</i>	1.636,49	2.336,95	1.617,56
<i>Aanvullende informatie (aantal)</i>	1.537	1.538	1.593
<i>Meegedeelde aanvullende informatie⁽¹⁾</i>	248,82	147,10	429,45
<i>⁽¹⁾Bedragen in miljoen EUR</i>			
<i>Aantal kopieën aan de Arbeidsauditoraten</i>	137	358	386

De CFI is bovendien verplicht om informatie met verschillende administratieve diensten te delen (cf. 4.2.).

Indien er geen ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme zijn, deelt de CFI niets aan de gerechtelijke overheden mee, de informatie uit meldingen gaat echter niet verloren.

Ook al wordt een dossier niet aan de gerechtelijke overheden doorgemeld dan kan de CFI de informatie uit dit dossier meedelen aan de inlichtingendiensten en het OCAD in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces, van terrorisme, de financiering van terrorisme en de witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden (cf. 4.2.).

De CFI deelt ook veel informatie mee aan haar buitenlandse tegenhangers, meer bepaald wanneer de meldingen afkomstig zijn van onderworpen entiteiten die in België actief zijn in het kader van de vrijheid van dienstverlening (cf. 4.4).

De ontvangen informatie die niet wordt geëxternaliseerd vormt een essentiële informatiebasis en blijft beschikbaar in geval nieuwe relevante informatie het mogelijk zou maken om deze informatie met het witwassen van geld of financiering van terrorisme in verband te brengen. De informatie wordt ook voor doeleinden van strategische analyse gebruikt.

⁴² De wet van 18 september 2017 verbiedt de CFI om de melding zelf over te maken aan de gerechtelijke autoriteiten of aan derden.

4.2. Verstrekking van informatie aan administratieve autoriteiten

De leden van de CFI en haar personeelsleden zijn aan een streng beroepsgeheim onderworpen.

Dit beroepsgeheim wordt echter opgeheven in een aantal gevallen die limitatief in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 worden opgesomd.

Dit laat de CFI toe om informatie met onderstaande diensten uit te wisselen en nuttige informatie mee te delen.

<i>Art. 83 van de wet van 18 september 2017 - aantal mededelingen</i>	2020	2021	2022
CAF	271	268	363
Douane en Accijnzen	10	35	15
SIOD	251	242	368
FOD Economie	24	17	4
FSMA	-	-	2
COIV	39	50	56
OCAD	142	97	85
VSSE	142	97	85
ADIV	142	97	85
Gemeenschappelijke gegevensbank	31	8	30

4.3. Uitwisseling met de toezichthoudende autoriteiten en melders

Overeenkomstig artikel 121 van de wet van 18 september 2017 hebben in 2022 tal van informatie-uitwisselingen plaatsgevonden tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten van entiteiten die onder de AML/CFT-regeling vallen, alsmede diverse raadplegingsbijeenkomsten over specifieke onderwerpen waarin de CFI en de deelnemende toezichthoudende autoriteit hun respectieve deskundigheid kunnen delen.

Deze nauwere samenwerking waarin bovengenoemd artikel voorziet, heeft tot doel de verschillende bevoegde autoriteiten in staat te stellen de taken die hun bij de wet van 18 september 2017 zijn opgedragen, zo goed mogelijk uit te voeren.

In dit verband heeft de CFI een protocol ondertekend waarin de modaliteiten van samenwerking en uitwisseling van informatie zijn vastgelegd met de BNB en met de FSMA.

Wat de mededelingen van de CFI aan de toezichthoudende autoriteiten betreft, bestonden deze voornamelijk uit feedback over de rapportageactiviteiten van onderworpen entiteiten onder hun controle (kwantitatieve en kwalitatieve balansen) en in mindere mate in meldingen van mogelijke misdrijven en/of inbreuken op de AML/CFT-verplichtingen die de Cel voor sommige van hen had vastgesteld.

Deze mededelingen maken het mogelijk om de rapportageactiviteit individueel of per sector te beoordelen en zowel het niveau als de kwaliteit van die activiteit te verbeteren. Het doel is ook de toezichthoudende autoriteiten in staat te stellen hun toezichtverplichtingen beter te richten op basis van een risicogebaseerde aanpak en mogelijk sancties toe te passen.

In 2022 heeft de CFI in totaal **97** mededelingen gedaan aan de toezichhoudende autoriteiten, waaronder de BNB, de FSMA, de FOD Economie, de FOD Financiën Thesaurie, de Nationale Kamer van notarissen, de ITAA, het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Franstalige en Duitstalige orde van advocaten van het land, enz.

Voorts heeft de CFI overeenkomstig artikel 78 van de wet van 18 september 2017, zoals gewijzigd bij wet van 20/07/2020 (en gevolg gevend aan de aanbevelingen die in 2017 aan de lidstaten werd gedaan in het kader van de supranationale risicoanalyse), specifieke feedback gegeven over de kwaliteit en relevantie van de meldingen aan een aantal onderworpen entiteiten (voornamelijk kredietinstellingen en betalingsinstellingen) om hen te helpen deze te verbeteren. Over het algemeen is feedback gebaseerd op een analyse van de volledigheid, duidelijkheid en nauwkeurigheid van de meldingen en een zorgvuldig onderzoek van de redenen voor het vermoeden. Ook wordt onderzocht of de meldingen en antwoorden op de aanvullende onderzoeken van de CFI binnen een redelijke termijn worden gedaan.

In dit verband moet ook worden opgemerkt dat de CFI bij verschillende gelegenheden bijeenkomsten heeft gehouden met potentiële toekomstige onderworpen entiteiten (voornamelijk betalingsinstellingen die onlangs in België zijn gemachtigd) om hen uit te leggen hoe zij functioneert en wat de verwachtingen inzake meldingen zijn.

Ten slotte moet worden herinnerd aan het feit dat de CFI, ter attentie van de onderworpen entiteiten, op haar website een lijst heeft gepubliceerd van de belangrijkste criteria⁴³ op basis waarvan zij de kwaliteit van een melding beoordeelt en waaraan zij bij het opstellen van hun meldingen bijzondere aandacht moeten besteden.

Daarnaast vinden de melders op de CFI-website een lijst van indicatoren⁴⁴ voor het witwassen van geld en terrorismefinanciering (alert criteria) die nuttig kunnen zijn. Dit is een niet-limitatieve lijst van potentieel verdachte items. Deze criteria zijn voorbeelden die elke onderworpen entiteit kan gebruiken bij de evaluatie van hun vermoedens van witwassen of terrorismefinanciering.

4.4. Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden

Artikel 53.1 van de vierde Europese AML/CFT-richtlijn verplicht lidstaten om onmiddellijk samen te werken. “When an FIU receives an STR which concerns another Member State, it shall promptly forward it to the FIU of that Member State.”

Deze bepaling werd omgezet in artikel 124 van de wet van 18 september 2017 dat bepaalt: “Wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden, opgesteld door een onderworpen entiteit op grond van de artikelen 47 of 54, betreffende een ander land, zendt zij de FIU van het betrokken land dat toegang heeft tot het FIU.Net, zo spoedig mogelijk, voor analyse, alle nuttige informatie opgenomen in de melding.”

Er zijn verschillende vormen van “cross-border”-samenwerking, waaronder XBD en XBR.

XBR “Cross-border reporting”: ontvangst van een melding ingediend door een onderworpen entiteit die een hoofdactiviteit in het kader van de vrijheid van dienstverlening vanuit België uitvoert en die dus aan onze wet onderworpen is maar waarbij de grote meerderheid van de meldingen geen betrekking of geen enkele directe band met ons landt heeft. In dit geval deelt de CFI de gehele inhoud van de melding mee aan de betrokken FIU opdat de FIU deze melding zelf kan analyseren.

XBD “Cross-border dissemination”: ontvangst van een “klassieke” melding die voor één of meerdere Europese financiële inlichtingeneenheden relevant kan zijn. De doorgifte van informatie aan de betrokken

⁴³ <https://www.ctif-cfi.be/index.php/nl/belgisch-stelsel/melders/kwaliteit-van-meldingen>

⁴⁴ https://www.ctif-cfi.be/images/documents/Dutch/Typologie%C3%ABn_CFI/knipperlichten2020.pdf

FIU(s) gebeurt onder de vorm van “metadata” en “promptly”, dus onmiddellijk na ontvangst van de melding, vooraleer er enige analyse plaatsvindt.

De XBD-procedure vervangt de huidige procedure van spontane uitwisseling dus niet, die tijdens of na de analyse van het dossier plaatsvindt. De twee procedures zijn in dat opzicht complementair, een initiële XBD (of het ontbreken van een XBD) sluit geen latere spontane uitwisseling uit.

De CFI antwoordt ook op verzoeken om inlichtingen van buitenlandse financiële inlichtingeneenheden en bezorgt hen informatie die ze reeds in haar bezit heeft of die ze vraagt en verkrijgt van onderworpen entiteiten, politiediensten en andere administratieve autoriteiten in België.

<i>Aantal</i>	2020	2021	2022
<i>XBR</i>	893	8.021	11.154
<i>XBD</i>	114	613	323

5. CIJFERS EN AANVULLENDE VERDUIDELIJKINGEN

Meldactiviteit

5.1. Aantal meldende onderworpen entiteiten

Financiële beroepen	2020	2021	2022
Kredietinstellingen	58	57	55
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld	32	32	36
Levensverzekeringsondernemingen	17	22	18
Instellingen voor hypothecair krediet	11	15	11
Beleggingsondernemingen	6	6	10
Dienstenverleners aan vennootschappen	4	4	7
Beursvennootschappen	6	6	7
Ondernemingen voor consumentenkrediet	8	9	7
Verzekeringsbemiddelaars	5	6	4
Leasingondernemingen	5	3	3
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	2	-	2
Nationale Bank van België	1	1	1
Aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta	-	-	1
Vennootschap van publiek recht bpost	1	1	1
Centrale effectenbewaarinstellingen	-	-	-
Marktondernemingen	-	-	-
Onafhankelijke financiële planners	-	1	-
Alternatieve financieringsplatformen	-	-	-
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	-	-	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	1	1	-
Totaal	157	164	163
Niet-financiële beroepen	2020	2021	2022
Notarissen	307	298	327
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	156	148	182
Bedrijfsrevisoren	20	28	31
Vastgoedmakelaars	19	23	17
Gerechtsdeurwaarders	11	12	12
Professionele topvoetbalclubs	-	3	9
Kansspelinrichtingen	12	11	9
Advocaten	8	4	7
Handelaars in diamant	1	2	2
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	1	1
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoerders	2	1	-
Bewakingsondernemingen	-	2	-
Totaal	536	533	597

Analyse van de doormeldingen

5.2. Doormeldingen per soort melder

	2020	2021	2022 ⁽¹⁾	% 2022	Aanv. info. 2022 ⁽²⁾
Kredietinstellingen	942	990	1.029	81,86%	1.081
Betalingsinstellingen	96	97	80	6,36%	155
Buitenlandse meldpunten	80	67	79	6,28%	83
Vennootschap van publiek recht bpost	34	30	17	1,35%	31
Boekhouders en fiscalisten	17	6	13	1,03%	20
Kansspelinrichtingen	6	7	9	0,72%	16
Levensverzekeringsondernemingen	2	2	6	0,48%	35
Instellingen voor elektronisch geld	4	7	5	0,40%	4
Notarissen	10	13	5	0,40%	52
Instellingen voor hypothecair krediet	1	6	4	0,32%	8
Douane	4	3	2	0,16%	2
Nationale Bank van België	-	2	1	0,08%	26
Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties	-	-	1	0,08%	-
Beleggingsondernemingen	6	1	1	0,08%	5
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	1	1	0,08%	21
FSMA	1	2	1	0,08%	1
Bedrijfsrevisoren	2	3	1	0,08%	4
Beursvennootschappen	3	-	1	0,08%	16
Ondernemingen voor consumentenkrediet	1	-	1	0,08%	5
Advocaten	1	-	-	-	1
Wisselkantoren	1	-	-	-	3
CAF					3
Handelaren in diamant	1	-	-	-	1
Penitentiaire inrichtingen	1	-	-	-	-
Gerechtsdeurwaarders	1	-	-	-	-
Bemiddelaars levensverzekeringen	-	1	-	-	-
ITAA					3
OCAD	1	-	-	-	-
Federaal parket	1	1	-	-	-
Dienstenverleners aan vennootschappen					1
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken					14
FOD Economie - Dienst Vergunningen (Diamant)	5	2	-	-	-
SPF Finances	4	-	-	-	2
Veiligheid van de Staat	3	-	-	-	-
Totaal	1.228	1.241	1.257	100%	1.593

(1) Verdeling van het aantal nieuwe zaken dat aan de gerechtelijke overheden werd doorgemeld per soort melder.

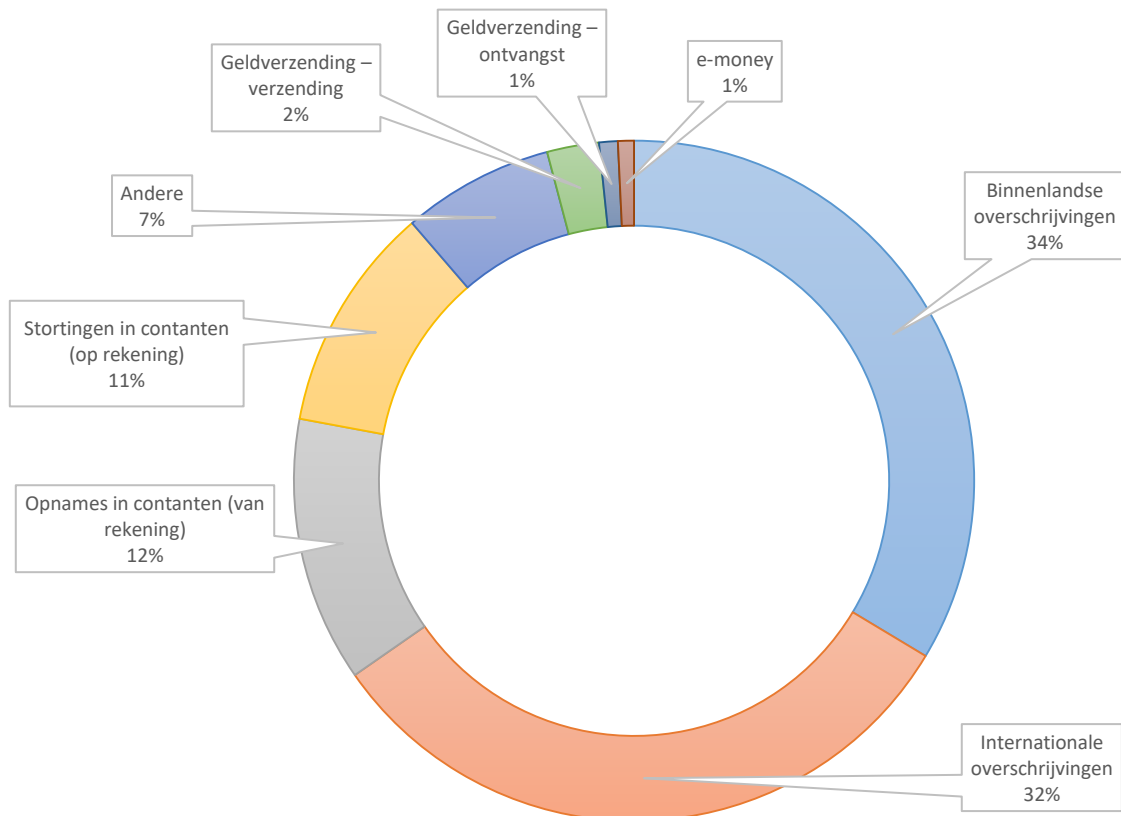
(2) Aantal aanvullende informatie per soort melder dat werd gebruikt in het kader van een doormelding aan de gerechtelijke overheden.

5.3. Aard van de verdachte verrichtingen

Onderstaande tabel vermeldt de verdeling volgens de aard van de verdachte verrichtingen in dossiers die de CFI in 2022 heeft doorgemeld. Verdachte verrichtingen van een verschillende aard kunnen in eenzelfde doorgemeld dossier voorkomen.

Aard van de verrichtingen	% 2022
Binnenlandse overschrijvingen	33,6%
Internationale overschrijvingen	31,7%
Opnames in contanten (van rekening)	12,6%
Stortingen in contanten (op rekening)	10,8%
Geldverzending - Verzending	2,5%
Geldverzending - Ontvangst	0,9%
e-money	0,8%
Andere	7,2%
Total	100%

5.4. Financiële stromen

Belangrijkste landen van oorsprong en bestemming van internationale overschrijvingen⁴⁵ :

Oorsprong van het geld	% 2022	Bestemming van het geld	% 2022
Duitsland	13,2%	Duitsland	12,7%
Frankrijk	10,9%	Nederland	8,4%
Luxemburg	9,9%	Frankrijk	8,4%
Nederland	8,4%	Litouwen	8,3%
Zwitserland	5,3%	Spanje	7,0%
Spanje	4,8%	Roemenië	6,2%
Italië	4,0%	Italië	6,1%
Litouwen	3,6%	Turkije	5,4%
Oostenrijk	3,5%	Polen	4,5%
Verenigd Koninkrijk	2,5%	Verenigd Koninkrijk	3,9%
Totaal	66,0%	Totaal	70,7%

⁴⁵ Frequentie van de landen die bij de overschrijvingen betrokken zijn, aanwezig in de dossiers die door de CFI worden doorgemeld.

5.5. Onderliggende misdrijven

Onderliggende misdrijven	2020	Bedrag ⁴⁶	2021	Bedrag	2022	Bedrag
Oplichting	251	61,70	361	628,15	349	58,05
Georganiseerde misdaad	125	226,21	193	549,07	193	481,82
Sociale fraude	175	219,85	147	149,09	189	168,58
Ernstige fiscale fraude	171	704,10	136	486,50	152	756,58
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	159	47,61	159	46,36	128	18,49
Misbruik van vennootschapsgoederen	72	16,33	38	24,17	41	14,19
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	55	34,14	40	16,07	33	16,37
Misbruik van vertrouwen	31	33,73	27	5,34	32	8,51
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	45	6,49	19	3,64	32	0,37
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	44	148,23	49	382,61	31	22,45
Verduistering en corruptie	11	36,88	12	24,76	25	58,61
Diefstal of afpersing	10	3,14	12	0,62	11	0,62
Exploitatie van prostitutie	22	4,06	12	1,44	9	1,04
Mensenhandel	27	6,38	11	8,02	9	2,98
Mensensmokkel	16	3,93	7	0,95	4	1,06
Andere	14	83,71	18	10,16	19	7,84
Totaal	1.228	1.636,49	1.241	2.336,95	1.257	1.617,56

Bovenstaande bedragen moeten met de nodige voorzichtigheid worden gelezen en geïnterpreteerd. Afhankelijk van de onderliggende misdaad en de gebruikte witwastechiek, kunnen ze bestaan uit zowel witwasverrichtingen als echte commerciële verrichtingen (dit is met name het geval in zaken die verband houden met BTW-carrusel of illegale handel in goederen en koopwaar). Het is in dit soort dossiers vaak moeilijk om precies het gedeelte te onderscheiden dat overeenkomt met witwasverrichtingen en datgene dat overeenkomt met echte commerciële verrichtingen, aangezien het witwassen van geld juist bestaat uit het vermengen van witwasverrichtingen met perfect legale commerciële verrichtingen. De bedragen in bovenstaande tabel voor belastingontduiking en sociale fraude mogen op geen enkele manier worden geïnterpreteerd als het totale bedrag aan (fiscale of sociale) fraude in België in 2022 (d.w.z. de daadwerkelijk ontdoken belasting). De bedragen in de bovenstaande tabel kunnen zowel witwasgerelateerde fondsen zijn als geld dat in het buitenland is verborgen en gerepatriëerd. Voor andere misdrijven daarentegen (fraude, corruptie en verduistering bijvoorbeeld) komen de vermelde bedragen veel meer overeen met de bedragen die worden witgewassen en voortvloeien uit deze vormen van criminaliteit, omdat ze rechtstreeks en meestal uitsluitend voortvloeien uit de onderliggende criminele activiteiten.

In eenzelfde dossier kan de CFI op basis van haar analyse tot het besluit komen dat er ernstige aanwijzingen zijn van witwassen van geld in verband met één of soms met meerdere onderliggende misdrijven. Er wordt op gewezen dat de CFI niet dezelfde onderzoeksbevoegdheden heeft als de

⁴⁶ Bedrag in miljoen EUR.

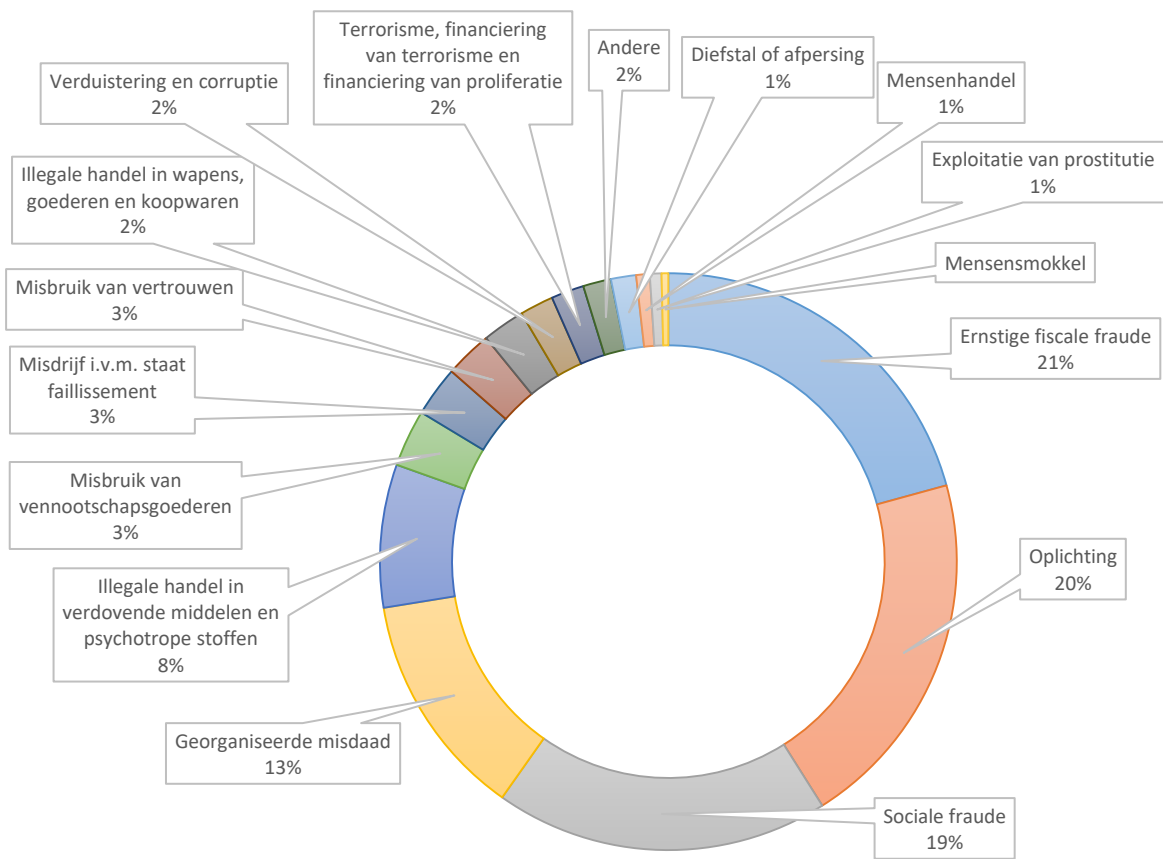

gerechtelijke autoriteiten en de politiediensten en op basis van aanwijzingen werkt en nog niet van bewijzen.

De CFI kan ook één mogelijk onderliggend misdrijf (zie onderstaande tabel) of meerdere bijkomende onderliggende misdrijven aanduiden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de belangrijkste als de bijkomende onderliggende misdrijven samen.

Onderliggende misdrijven	% 2022
Ernstige fiscale fraude	20,7%
Oplichting	20,3%
Sociale fraude	18,7%
Georganiseerde misdaad	12,7%
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	8,0%
Misbruik van vennootschapsgoederen	3,2%
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	2,8%
Misbruik van vertrouwen	2,7%
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	2,4%
Verduistering en corruptie	1,9%
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	1,8%
Diefstal of afpersing	1,4%
Mensenhandel	0,8%
Exploitatie van prostitutie	0,6%
Mensensmokkel	0,4%
Andere	1,6%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel
Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00
E-mail: info@ctif-cfi.be
Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:
Philippe de KOSTER
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document en uitleg bij de cijfers en statistieken schriftelijk aanvragen per e-mail (info@ctif-cfi.be)